

บทที่ 5

รายงานผลการวิจัย

วิธีการนำเสนอผลรายงานการวิจัยนี้ ผู้ศึกษามุ่งเสนอสิ่งที่ศึกษาในแนวทางใหญ่ 3 แนวทางด้วยกันคือ ข้อมูลพื้นฐานทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับกลุ่มผู้ลักลอบเข้าเมืองล้นชาติพม่า สาเหตุต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูด

การลักลอบเข้าเมืองของคนล้นชาติพม่า ยังมีกระแสอพยพออกอย่างเดียว (One Way) และทวีจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ ทั้ง ๆ ที่ผู้ลี้ภัยจากอินโดจีนกำลังจะเดินทางกลับภูมิลำเนาของตนเอง

ในปัจจุบัน ผู้หลบหนีเข้าเมืองล้นชาติพม่าในไทย แยกได้เป็น 5 กลุ่มดังนี้

1. ผู้ที่เข้ามาก่อนวันที่ 9 มีนาคม 2519 ที่ทางราชการ เรียกว่า ผู้พลัดถิ่นล้นชาติพม่า ประมาณ 4,800 คน
2. ผู้ที่เข้ามาหลังวันที่ 9 มีนาคม 2519 ด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจและต้องการตั้งหลักแหล่งถาวรในไทยประมาณ 33,000 คน
3. ผู้ที่หนีจากการสู้รบในพม่า ในช่วงปี 2527-2535 ประมาณ 50,000 คน
4. ผู้ลักลอบเข้าเมืองเข้ามาทำงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนไทย-พม่าตามจังหวัดต่าง ๆ ประมาณ 200,000 คน¹⁵

พื้นที่อำเภอขุนยวมมีคนต่างด้าวล้นชาติพม่าลักลอบเข้ามาอาศัยอยู่ประมาณ 2,500 คน ประกอบด้วย 2 เชื้อชาติใหญ่ ๆ คือไทยใหญ่และกะเหรี่ยง จากจำนวนประชากรไทย 20,951 คน แบ่งเป็นชาวไทยใหญ่ 65 % พวกกะเหรี่ยง 30 % ที่เหลืออีก 5 % เป็นคนที่มาจากที่อื่น ๆ รวมทั้งข้าราชการที่มาปฏิบัติงานในพื้นที่

¹⁵ การประชุมสัมมนา. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเรื่องแนวทางปฏิบัติการแก้ไขปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวพม่าในพื้นที่จังหวัดตากและแม่ฮ่องสอน ณ ห้องประชุมศาลากลางจังหวัด. 14 กุมภาพันธ์ 2537.

คนต่างด้าวสัญชาติพม่าที่ลักลอบเข้ามาอยู่ในอำเภอขุนยวมมี 2 เชื้อชาติใหญ่ ๆ ดังกล่าว อีกทั้งมีภาษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่เหมือนกัน ทำให้เกิดการผสมผสานกลมกลืน (Assimilation) กันได้รวดเร็ว อันเป็นแรงจูงใจให้มีการลักลอบเข้ามาเพิ่มมากขึ้น

5.1 ข้อมูลจากการสำรวจคนต่างด้าวสัญชาติพม่าที่เข้ามาอาศัยอยู่ก่อนวันที่ 9 มีนาคม 2519

ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า : ขจัดภัย บุรุษพัฒน์ ให้ความหมายว่าเป็นชนกลุ่มน้อยในพม่าทุกคนทุกกลุ่มเข้ามาอาศัยในประเทศไทยยกเว้นชาวพม่าแท้ กระทรวงมหาดไทยถือว่าเป็นบุคคลสัญชาติพม่าที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยก่อนวันที่ 9 มีนาคม 2519 ด้วยเหตุผลทางการเมืองโดยทางราชการได้จัดทำทะเบียน (ท.ร.13) ไว้

ก) ข้อมูลจาก 5 ตำบล จากการสำรวจข้อมูลในท้องที่อำเภอขุนยวม เมื่อปี พ.ศ. 2531 ปรากฏว่ามีผู้พลัดถิ่นเข้ามาอาศัยอยู่เป็นจำนวน 685 คน แยกเป็นชาย 389 คน เป็นหญิง 296 คน ปรากฏตามพื้นที่ดังต่อไปนี้คือ

ตำบลขุนยวม มี 5 หมู่บ้าน แต่มีคนต่างด้าวอาศัยอยู่ 4 หมู่บ้าน

ชาย	อายุมากกว่า 12 ปี	จำนวน 55 คน	
	อายุต่ำกว่า 12 ปี	จำนวน 23 คน	รวม 78 คน
หญิง	อายุมากกว่า 12 ปี	จำนวน 32 คน	
	อายุต่ำกว่า 12 ปี	จำนวน 21 คน	รวม 53 คน

ตำบลเมืองปอน มี 9 หมู่บ้าน แต่มีคนต่างด้าวอาศัยอยู่ 5 หมู่บ้าน

ชาย	อายุมากกว่า 12 ปี	จำนวน 25 คน	
	อายุต่ำกว่า 12 ปี	จำนวน 12 คน	รวม 37 คน
หญิง	อายุมากกว่า 12 ปี	จำนวน 15 คน	
	อายุต่ำกว่า 12 ปี	จำนวน 8 คน	รวม 23 คน

<u>ตำบลแม่กิ๊</u>	มี 4 หมู่บ้าน			
ชาย	อายุมากกว่า 12 ปี	จำนวน	36 คน	
	อายุต่ำกว่า 12 ปี	จำนวน	22 คน	รวม 58 คน
หญิง	อายุมากกว่า 12 ปี	จำนวน	24 คน	
	อายุต่ำกว่า 12 ปี	จำนวน	16 คน	รวม 40 คน

<u>ตำบลแม่ขามน้อย</u>	มี 14 หมู่บ้าน แต่มีคนต่างดาวอาศัยอยู่ 5 หมู่บ้าน			
ชาย	อายุมากกว่า 12 ปี	จำนวน	14 คน	
	อายุต่ำกว่า 12 ปี	จำนวน	1 คน	รวม 15 คน
หญิง	อายุมากกว่า 12 ปี	จำนวน	- คน	
	อายุต่ำกว่า 12 ปี	จำนวน	3 คน	รวม 3 คน

<u>ตำบลแม่เงา</u>	มี 5 หมู่บ้าน			
ชาย	อายุมากกว่า 12 ปี	จำนวน	139 คน	
	อายุต่ำกว่า 12 ปี	จำนวน	62 คน	รวม 201 คน
หญิง	อายุมากกว่า 12 ปี	จำนวน	122 คน	
	อายุต่ำกว่า 12 ปี	จำนวน	55 คน	รวม 177 คน

รวม 5 ตำบล 38 หมู่บ้าน ซึ่งเปรียบเทียบเป็นอัตราส่วนเป็นชาย 57 % เป็นหญิง 43 % จากตัวเลขได้แสดงถึงความแตกต่างระหว่างจำนวนชายที่อพยพเข้ามา มากกว่าหญิง ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ว่าตั้งแต่ปี 2517 เป็นต้นมา ได้มีการสู้รบอย่างรุนแรงระหว่างชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ กับรัฐบาลสังคมนิยมพม่า เนื่องจากการแก้ไขรัฐธรรมนูญในปี 2517 ที่ยังไม่ยอมให้อิสระแก่ชนกลุ่มน้อยเพื่อปกครองตนเองตามข้อตกลงที่เวียงปางหลวง พ.ศ. 2490

ในการทำสงครามสู้รบนี้ ทั้ง 2 ฝ่าย จำเป็นต้องเกณฑ์ผู้ชายไปช่วยรบ รวมทั้งการเป็นลูกหาบสัมภาระ ยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ ในกิจการสงคราม จึงเป็นผลให้ชาวพม่าเชื้อชาติต่าง ๆ พากันอพยพหลบหนีออกจากพื้นที่ และในบางส่วนได้เข้ามาอยู่ในอำเภอขุนยวม จนกระทั่ง พ.ศ. 2519 ทางราชการจึงต้องทำการควบคุมผู้ลี้ภัยสัญชาติพม่านี้เอาไว้ โดยออกบัตรประจำตัวผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า โดยผู้ว่าราชการ

จังหวัด หากผู้ลี้ภัยสัญชาติพม่าที่เข้ามาหลังวันที่ 9 มีนาคม 2519 และหลังจากที่ได้สำรวจแล้ว ทางราชการจะดำเนินการทางกฎหมาย พ.ร.บ.คนเข้าเมือง และส่งตัวกลับออกไปตามช่องทางที่เข้ามา

5.2 ข้อมูลจากการสำรวจหลังวันที่ 9 มีนาคม 2519

จากการสำรวจข้อมูลคนต่างด้าวสัญชาติพม่าที่ลักลอบเข้ามาอยู่ในอำเภอขุนยวม ในปัจจุบันนี้ โดยไม่รวมถึงผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าที่มีบัตรประจำตัว (ข้อมูลในเดือนมกราคม 2537)

ก) ข้อมูลจาก 6 ตำบล

ตำบลขุนยวม มีประชากร 5,927 คน มีคนต่างด้าวเชื้อชาติไทยใหญ่ และพวกกะเหรี่ยงอยู่ปนกันจำนวน 170 คน เป็นชาย 110 คน เป็นหญิง 60 คน

อายุระหว่าง 1-30 ปี จำนวน 120 คน

อายุระหว่าง 31-60 ปี จำนวน 50 คน

ตำบลเมืองปอน มีประชากร 4,605 คน มีคนต่างด้าวเชื้อชาติไทยใหญ่ และกะเหรี่ยงอยู่จำนวน 65 คน เป็นชาย 40 คน เป็นหญิง 25 คน

อายุระหว่าง 1-30 ปี จำนวน 37 คน

อายุระหว่าง 31-60 ปี จำนวน 28 คน

ตำบลแม่กิ๊ มีประชากร 1,085 คน มีคนต่างด้าวเชื้อชาติกะเหรี่ยง และไทยใหญ่อยู่จำนวน 80 คน เป็นชาย 50 คน เป็นหญิง 30 คน

อายุระหว่าง 1-30 ปี จำนวน 60 คน

อายุระหว่าง 31-60 ปี จำนวน 20 คน

ตำบลแม่ยวมน้อย มีประชากร 2,882 คน มีคนต่างด้าวเชื้อชาติกะเหรี่ยง และไทยใหญ่อยู่จำนวน 22 คน เป็นชาย 18 คน เป็นหญิง 4 คน

อายุระหว่าง 1-30 ปี จำนวน 22 คน

อายุระหว่าง 31-60 ปี จำนวน -- คน

ตำบลแม่เงา มีประชากร 2,428 คน มีคนต่างด้าวเชื้อชาติกะเหรี่ยง และไทยใหญ่ อยู่จำนวน 350 คน เป็นชาย 200 คน เป็นหญิง 150 คน
อายุระหว่าง 1-30 ปี จำนวน 130 คน
อายุระหว่าง 31-60 ปี จำนวน 220 คน

และยังมีครอบครัวกะเหรี่ยง (คะยา) ที่หลบหนีการสู้รบเมื่อเดือนมกราคม 2536 จากทหารพม่า เข้ามาอยู่ที่บ้านห้วยฝาน ตำบลแม่เงาอีก 1,600 คน ในขณะนี้

ตำบลแม่อุคอ เป็นตำบลที่ตั้งขึ้นใหม่ เป็นแหล่งการท่องเที่ยวในฤดูหนาว ช่วงดอกบัวตองบานตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมกราคม มีประชากร 2,664 คน มีคนต่างด้าวเชื้อชาติกะเหรี่ยง และไทยใหญ่อยู่จำนวน 50 คน (รับจ้างปลูกสวนป่า) เป็นชาย 30 คน เป็นหญิง 20 คน
อายุระหว่าง 1-30 ปี จำนวน 35 คน
อายุระหว่าง 31-60 ปี จำนวน 15 คน

จากข้อมูลที่ได้รับจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน 6 ตำบล ปรากฏว่ามีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาอยู่ในตำบลต่าง ๆ รวม 2,337 คน เป็นชาย 1,333 คน และเป็นหญิง 1,004 คน ซึ่งเปรียบเทียบเป็นอัตราส่วน จากชาย 57 % และหญิง 43 %

จากข้อมูลประชากร ชาย - หญิง ในอำเภอขุนยวม ขณะนี้มีจำนวน 20,591 คน เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับจำนวนคนต่างด้าวจำนวน 2,337 คน แล้ว จะเห็นว่า มีประชากรในอำเภอขุนยวม 10 คน จะมีผู้ลักลอบเข้าเมืองสัญชาติพม่า อยู่ 1 คน หรือมากกว่า เนื่องจากยังมีคนต่างด้าวเข้ามาอาศัยหลบซ่อน เพื่อขายแรงงาน และเดินทางไบบามาไม่มีหลักแหล่งที่แน่นอนอีกจำนวนเป็นร้อยคน

All rights reserved

ข) ข้อมูลอื่น ๆ ที่น่าสนใจ¹⁶

จากการสำรวจวัดต่าง ๆ ในอำเภอขุนยวม รวมแล้วมี 15 แห่ง
เป็นวัดของชาวไทยใหญ่ 10 แห่ง
เป็นวัดของชาวไทยพื้นเมือง 5 แห่ง

ข้อแตกต่างคือ เจ้าอาวาสเป็นชาวไทยใหญ่ สถาปัตยกรรม ศิลปกรรม
ของอาราม พระพุทธรูปจำลอง ตลอดจนสำเนียงในการสวดมนต์ไม่เหมือนนักกับวัด
ไทยพื้นเมือง

เป็นพระ 4 รูป

เพชร 22 รูป

จะอาศัยอยู่ในวัดของตำบลขุนยวมและตำบลเมืองปอนคือ วัดม่วยต่อ วัด
ซุ่ม วัดคำใน และวัดทางปอน เพราะเป็นแหล่งชุมนุมของชาวไทยใหญ่ และมี
เศรษฐกิจดี พระและเพชรที่เข้ามาอยู่มีอายุเกศที่เฉลี่ย 12-35 ปี

ค) ข้อมูลจากการสำรวจของโรงพยาบาลอำเภอขุนยวม 1 แห่ง (รพ.)

- ตั้งแต่เดือนเมษายนถึงธันวาคม 2535 มีจำนวน 14 คน
- ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงธันวาคม 2536 มีจำนวน 25 คน
- ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงมีนาคม 2537 มีจำนวน 27 คน

ง) ข้อมูลจากสถานีอนามัยจำนวน 7 แห่ง (สอ.)

- ตั้งแต่เดือนเมษายนถึงธันวาคม 2535 มีจำนวน 26 คน
- ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงธันวาคม 2536 มีจำนวน 184 คน
- ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงธันวาคม 2537 มีจำนวน 32 คน

จ) ข้อมูลจากสถานีบริการสาธารณสุขชุมชนจำนวน 8 แห่ง (สสช.)

- ตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงธันวาคม 2535 มีจำนวน 22 คน
- ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงธันวาคม 2536 มีจำนวน 656 คน
- ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงมีนาคม 2537 มีจำนวน 128 คน

¹⁶ ข้อมูลจากฝ่ายทะเบียนอำเภอขุนยวม. ประจำปีเดือนมกราคม, 2537.

งบประมาณจากกระทรวงสาธารณสุขได้จัดสรรให้แก่อำเภอชนบท 7 แห่ง
แห่งละ 80,000 บาท/ปี รวมเป็นเงิน 560,000 บาท สถานีบริการสาธารณสุขชุมชน
8 แห่ง ๆ ละ 53,000 บาท/ปี เป็นเงิน 424,000 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น
984,000 บาท (เฉพาะในอำเภอชนบทแห่งเดียวเท่านั้น) ผู้มาใช้บริการส่วนใหญ่
จะไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรและจะเป็นผู้ชายมากกว่าผู้หญิง โดยผู้ป่วยจะไป
รักษาโรคมมาเลเรียและโรคอุจจาระร่วงมากที่สุด¹⁷

ฉ) ข้อมูลจากการศึกษาระดับมัธยมและการประถมศึกษา

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการได้เปิดโอกาสให้เด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย และ
เด็กที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรเข้าเรียนหนังสือได้ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจน
ถึงระดับอุดมศึกษาในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมี 6 อำเภอ รวมทั้งอำเภอชนบทด้วยพบว่า

- โรงเรียนชนบทวิทยา (มัธยม) มี 1 แห่ง สํารวจเมื่อเดือนมีนาคม
2537 ปรากฏว่า - คน
- โรงเรียนประถมศึกษา 36 แห่ง ชั้นเรียนตั้งแต่เด็กเล็ก-ป.6
สํารวจเมื่อเดือนมีนาคม 2537 ปรากฏว่ามีจำนวน 160 คน เป็น
เด็กชาย 85 คน เด็กหญิง 75 คน คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ร้อยละ 7.3
ซึ่งทางโรงเรียนไม่สามารถออกหลักฐาน (ป.5) ให้ได้เมื่อเรียนจบ
หลักสูตร กระทรวงศึกษาต้องจ่ายเงินงบประมาณในเรื่องการศึกษานี้
ประมาณ 28,125 บาท/เด็กนักเรียนที่ไม่มีหลักฐาน 1 คน¹⁸

จากข้อมูลดังกล่าว สามารถวิเคราะห์ได้ว่าจำนวนตัวเลขของผู้ลักลอบ
เข้าเมืองสัญชาติพม่า กลุ่มที่มีจำนวนมากคือกลุ่มอายุเขาว์คือระหว่าง 1-30 ปี จะ
มีมากกว่ากลุ่มอายุ 31-60 ปี เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง นอกจากนั้นผู้ลักลอบ
เข้าเมืองยังมีระดับการศึกษาต่ำ

¹⁷ ข้อมูลจาก นายสุภชัย พรหมรังษี. สาธารณสุขอำเภอชนบท.
(ข้อมูลเดือนมีนาคม 2537).

¹⁸ ข้อมูลจาก นายเอกชัย ผาไชย. หัวหน้าสำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอชนบท. (ข้อมูลเดือนมีนาคม 2537).

สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ เป็นวัยที่อยู่ในระหว่างการเกณฑ์ไปเป็นลูกหาบ เพื่อการสู้รบ และอีกสาเหตุหนึ่งเมื่อลี้ภัยเข้ามาเมืองมาแล้วจะต้องมาทำงานเพื่อหาเงินยังชีพ และอาชีพที่จะหาได้นั้นคือการขายแรงงานในภาคเกษตรกรรมและเป็นกรรมกรในงานก่อสร้างต่าง ๆ ซึ่งจะนิยมจ้างเพศชายมากกว่าเพศหญิง และมีค่าจ้างแตกต่างกันในเรื่องของความต้องการงานหนักซึ่งแรงงานดังกล่าวยังเป็นประเภทแรงงานที่ไร้ฝีมือ (Unskilled Labor) และปัจจัยในด้านลักษณะงานในประเทศไทยที่มีอิทธิพลต่อลักษณะโครงสร้างทางอายุและระดับการศึกษาของผู้ลี้ภัยเข้ามาเมือง ลี้ชาติพม่าเป็นอย่างมาก

5.3 วิธีการต่าง ๆ ที่ผู้ลี้ภัยเข้ามาเมืองสามารถเดินทางเข้ามาในอำเภอขุนยวม

ไทยและพม่ามีแนวชายแดนติดต่อกันทั้งทางบกและทางทะเล ยาวประมาณ 2,500 กิโลเมตร ตั้งแต่จังหวัดเชียงรายไปจนถึงจังหวัดระนอง รวมทั้งสิ้น 10 จังหวัด ทำให้ชาวพม่าสามารถเดินทางเข้ามาในประเทศไทยได้อย่างสะดวก

อำเภอขุนยวมมีแนวเขตแดนติดกับพม่าเป็นป่าเขายาวประมาณ 83 กิโลเมตร ทำให้ราษฎรทั้ง 2 พื้นที่ เดินทางไปมาหาสู่กันได้ ทางราชการไม่สามารถควบคุมได้อย่างทั่วถึง เพราะมีสภาพทุรกันดาร ซึ่งในปัจจุบันมีช่องทางซุกหลอกไม้ของบริษัทเอกชนหลายบริษัท ยิ่งทำให้การไปมาหาสู่กันง่ายยิ่งขึ้น

ดังนั้น การลี้ภัยเข้ามาของราษฎรชาวพม่าจึงสามารถเดินทางผ่านภูมิประเทศที่ทุรกันดารดังกล่าวเข้ามาในหมู่บ้านชายแดนไทย โดยวิธีเดินทางโดยเท้าตลอดแนวพรมแดน ทั้งยังสามารถอาศัยยานพาหนะของกลุ่มบริษัททำไม้หรือรถยนต์โดยสารซึ่งเดินทางไปมาค้าขายเครื่องอุปโภคบริโภคระหว่างอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน กับอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดดอยหล่อ ประเทศพม่า สำหรับการเดินทางโดยยานพาหนะอาศัยช่องทางจุดผ่านแดนชั่วคราวซึ่งบริษัททำไม้ นำไม้เข้าประเทศคือ

1. ช่องทางห้วยต้นนุ่น พิกัด แอล เอ 649752 หมู่บ้านห้วยต้นนุ่น หมู่ที่ 4 ตำบลแม่เงา อำเภอขุนยวม เป็นช่องทางการคมนาคมซึ่งสะดวกและมีทหารพม่าตั้งอยู่ในบริเวณจุดผ่านแดน ราษฎรชาวพม่า เชื้อชาติพม่าและไทยใหญ่เดินทางเข้าประเทศตามเส้นทางนี้มากที่สุด

2. ช่องทางหัวเงา พิกัด แอล เอ 650890 บ้านหัวเงา หมู่ที่ 2 ตำบลแม่เงา อำเภอขุนยวม ทางคมนาคมไม่สะดวก แต่มีราษฎรบางส่วนเข้ามาในเส้นทางนี้บ้างในฤดูแล้ง

3. ช่องทางนาหัวแหลม พิกัด แอล เอ 655977 บ้านนาหัวแหลม หมู่ที่ 7 ตำบลแม่เงา บริเวณจุดผ่านแดนมีทหารกะเหรี่ยงกลุ่มคะยาตั้งค่ายดูแลเก็บผลประโยชน์จากบริษัททำไม้ ราษฎรพม่าเชื้อสายกะเหรี่ยงมักเดินทางเข้าประเทศไทยเพื่อซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคเขตอำเภอขุนยวม หรือเข้ามารับจ้างแรงงานในเขตอำเภอบ้างเป็นบางครั้ง¹⁹

นอกจากการลักลอบเข้ามาทางเขตพื้นที่ติดต่อกับอำเภอขุนยวมแล้ว การคมนาคมโดยทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 จากจังหวัดแม่ฮ่องสอนมายังอำเภอขุนยวมที่มีระยะทางเพียง 67 กิโลเมตร ยังมีส่วนให้คนต่างดาวสัญชาติพม่าเดินทางมายังอำเภอขุนยวมได้มากยิ่งขึ้น²⁰

5.4 จากข้อมูลการสู้รบ

ระหว่างกองกำลังชนกลุ่มน้อยกะเหรี่ยงขาว กะเหรี่ยงแดง (คะยา) กลุ่มคอมมิวนิสต์ดาวแดง กลุ่มว้าแดง และขุนส่า ตั้งแต่

ปี พ.ศ. 2534 (มกราคม-พฤศจิกายน) มีการปะทะกัน 17 ครั้ง

ผลการสู้รบ

ทหารพม่าตาย 199 คน บาดเจ็บ 111 คน

ชนกลุ่มน้อยตาย 8 คน บาดเจ็บ 72 คน

ปี พ.ศ. 2535 (มกราคม-พฤศจิกายน) มีการปะทะกัน 33 ครั้ง

ผลการสู้รบ

ทหารพม่าตาย 55 คน บาดเจ็บ 113 คน

ชนกลุ่มน้อยตาย 18 คน บาดเจ็บ 59 คน

¹⁹ แผนที่ประกอบ (ภาคผนวก)

²⁰ แผนที่ประกอบ (ภาคผนวก)

ปี พ.ศ. 2536 (มกราคม-ธันวาคม) มีการปะทะกัน 4 ครั้ง

ผลการสู้รบ

ทหารพม่าตาย	50 คน	บาดเจ็บ	51 คน
ชนกลุ่มน้อยตาย	13 คน	บาดเจ็บ	13 คน

ปี พ.ศ. 2537 มีการปะทะกัน 4 ครั้ง กับขุนล่า (ยังไม่ทราบตัวเลขความเสียหาย)

อนึ่ง เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2537 ขุนล่าหรือจางซีฟูได้ประกาศอิสรภาพสถาปนารัฐฉานอิสระเป็นประเทศเอกราช แล้วจากนั้นอีก 2 วัน ทหารพม่าได้ยกกำลังพร้อมอากาศยาน 5 ลำ เข้าโจมตีขุนล่าอยู่ 3 วัน ปรากฏว่าเครื่องบินของพม่าถูกจรวดแซมยีนตัก 2 เครื่อง ทหารพม่าบาดเจ็บและล้มตายมากกว่าฝ่ายขุนล่า เนื่องจากส่วนหน้าของกองทัพเป็นพลเมืองมือเปล่า ทำหน้าที่เป็นลูกหาบแบกสัมภาระอาวุธยุทโธปกรณ์ให้กับทหารพม่า และทหารพม่าจะรุกจากที่ต่ำขึ้นไปหาที่สูงซึ่งเป็นชัยภูมิที่มั่นคงของชนกลุ่มน้อย

รัฐบาลไทยต้องเป็นภาระในเรื่องการรักษาพยาบาล อันเนื่องมาจากการสู้รบทั้ง 2 ฝ่าย โดยหลักแห่งมนุษยธรรม งบประมาณที่สิ้นเปลืองไปกับความมั่นคงของชาตินั้น แต่ละปีไม่ใช่น้อย จึงเป็นปัญหาที่รัฐบาลต้องหาทางแก้ไขต่อไป

5.5 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

5.5.1 ผู้ลักลอบเข้าเมืองสัญชาติพม่า

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ เพื่อทราบทัศนคติของปัจจัยแห่งการผลักดัน และสิ่งจูงใจที่พยายามเข้ามาอยู่ในอำเภอขุนยวม โดยเลือกตัวอย่างจากตัวแทนของคนต่างด้าวกลุ่มต่าง ๆ

ก) นักศึกษาพม่าที่หมู่บ้านผู้ลี้ภัย บ้านห้วยพาน ตำบลแม่เงา อำเภอขุนยวม เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2537 โดยใช้ภาษาอังกฤษ เนื่องจากนักศึกษาพม่าไม่สามารถพูดภาษาไทย ไทยใหญ่ หรือกะเหรี่ยงได้

นาย Zawli เชื้อชาติพม่า สัญชาติพม่า อายุ 25 ปี เป็นนักศึกษาปีที่ 2 สาขาวิทยาศาสตร์จากมหาวิทยาลัยย่างกุ้ง

"ตนหลบหนีการเซ็นฆ่าของรัฐบาลนายพลเนวินเมื่อปี ค.ศ. 1989 ครั้งแรกได้หลบหนีไปอยู่กับกอ ทู เล ซึ่งเป็นกะเหรี่ยงขาว (KNU) 1 ปี จากนั้นได้มาช่วยสอนหนังสือให้กับกระเหรี่ยงหรือพวกกะเหรี่ยงแดงที่จังหวัดดอยก่อ ประเทศพม่า และได้อพยพหนีภัยสงครามเข้ามาอยู่ที่อำเภอชนวนร่วมกับชาวกะเหรี่ยงในปัจจุบัน และทำหน้าที่เป็นครูสอนเด็กนักเรียนต่อไปในวิชาพิสิกส์และภาษาพม่าเบื้องต้น นายซอลิกกล่าวต่อไปอีกว่า ต้องให้รัฐบาลพม่าเป็นประชาธิปไตย และต้องการให้ชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ ต้องการอิสระภาพ ขณะนี้สอนนักเรียนอยู่ 340 คน"

นาย Thein Naing เชื้อสายพม่า เป็นเพื่อนกับนายซอลิ ได้เดินทางหลบหนีการเซ็นฆ่านักศึกษาของนายพลเนวินเหมือนกัน นายเทียนเนียงอายุ 24 ปี เรียนอยู่ที่มหาวิทยาลัยย่างกุ้งในวิชาภูมิศาสตร์ สาขาธรณีวิทยา ปีที่ 1 ขณะนี้เป็นครูสอนวิชาภาษาอังกฤษให้กับเด็กนักเรียนของกะเหรี่ยงแดง ๗ ที่หมู่บ้านอพยพนี้ ซึ่งมีความคิดเห็นทางการเมืองของประเทศพม่าเหมือนกับนายซอลิ และสนับสนุนนางออง ซาน ซู จี เป็นหัวหน้ารัฐบาลที่ถูกต้อง และได้เขียนข้อคิดเห็นกรณีการประชุมประท้วงของนักศึกษาพม่าเมื่อ ค.ศ. 1988 ให้แก่ผู้ศึกษามีใจความว่า

"มูลเหตุดั้งเดิมเกิดจากการยึดอำนาจของนายพลเนวิน โดยนำวิธีการแบบสังคมนิยมมาใช้เป็นระบบพรรคการเมืองพรรคเดียว นักศึกษาและประชาชนผู้ใช้แรงงานได้พยายามต่อสู้เรียกร้องมา 27 ปี เพื่อให้มีการปกครองระบอบหลายพรรคแบบประชาธิปไตย แต่รัฐบาลทหารไม่ยอมให้และได้เซ็นฆ่าประชาชนเป็นจำนวนถึง 8,000 คน ซึ่งมีทั้งนักศึกษา พระสงฆ์ และพวกกรรมการตาย เกือบกลาดตามท้องถนนใจกลางเมืองหลวง"

Thein Naing ได้เล่าสาเหตุของการลี้ภัยเข้ามาในอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอนอีกว่า

"สงครามภายในประเทศพม่าได้มีมากกว่า 40 ปีแล้ว และเคยมีการต่อสู้กันอย่างรุนแรงกับกลุ่มชนที่พยายามจะต่อต้านและขัดขืนเมื่อปี ค.ศ. 1989 ได้เกิดการอพยพลี้ภัยของกะเหรี่ยงคะยา เนื่องจากถูกกองกำลังของพม่าเข้าโจมตีฐานที่ตั้งอย่างรุนแรงใกล้ ๆ ชายแดนไทย ทำให้เกิดการอพยพเข้ามาอยู่ในอำเภอขุนยวม ผู้อพยพบางคนก็แสวงหางานทำ จึงเป็นการเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย"

นายมุ่งเมือง อายุ 47 ปี เชื้อชาติไทยใหญ่ สัญชาติพม่า จบการศึกษา วิชาวิทยาศาสตร์ ปีที่ 2 จากมหาวิทยาลัยตองอี รัฐบาลของไทยใหญ่ มีตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายก.

"ตนได้เข้ามาอยู่กับกะเหรี่ยงแดงหรือกระเรนนี่มาหลาย 10 ปีแล้ว จนได้รับตำแหน่งเป็นถึงรัฐมนตรี มีหน้าที่ประสานงานภายในกองกำลังติดอาวุธและครอบครัวกะเหรี่ยง รวมทั้งเป็นผู้ติดต่อกับกลุ่ม NGO ของไทยและจากเจ้าหน้าที่หน่วย UNICEF ขององค์การสหประชาชาติที่มาช่วยเหลือในด้านอาหาร เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค เหตุที่มาอยู่กับกะเหรี่ยงเนื่องจากการเมืองภายในประเทศพม่าและประชาชนถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพ กลุ่มกะเหรี่ยงแดงมีกำลังพลประมาณ 2,000 ที่ติดอาวุธ แต่มีพลเมืองทั้งสิ้น 400,000 คน ซึ่งส่วนใหญ่ยังอาศัยอยู่ที่รัฐคะยาที่เป็นที่ตั้งของรัฐบาลจังหวัดที่หนึ่งโดยมีตอยก่อเป็นเมืองหลวง ส่วนที่ลี้ภัยมาอยู่ในเขตอำเภอขุนยวมจำนวน 1,000 คน ส่วนใหญ่จะเป็นคนแก่ สตรีและเด็ก ส่วนอีก 600 คน เป็นทหารจะเข้า-ออกโดยปราศจากอาวุธเพื่อเยี่ยมเยียนครอบครัว อาณาเขตของรัฐคะยา ทิศเหนือจรดรัฐฉาน ทิศใต้จรดแม่สามแลบในอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งติดต่อกับกะเหรี่ยงขาว (KNU) ซึ่งมีนายพลโบเม็ยะเป็นหัวหน้า"

นายมุ่งเมืองได้ตอบข้อซักถามต่อไปอีกว่า

"กะเหรี่ยงแดงเป็นชนชาติที่อยู่ในดินแดนแห่งพม่านี้มาก่อน ชาวพม่าจึงไม่สามารถไปร่วมกับรัฐบาลพม่าได้ เมื่อถูกพม่าโจมตี กะเหรี่ยงแดงจึงต้องทำการต่อสู้เพื่อรักษาความเป็นชาติของกระเรนนี้นี้ไว้ อนึ่ง ชนชาติกระเรนนี้นี้ประกอบด้วย ปะโอ ปะหล่อง ลาฮู มูเซอ และไต ซึ่งรวมพลเมืองประมาณ 400,000 คน ตามที่กล่าวไว้แล้ว ชื่อนายอิ แซ ในหมู่บ้านอพยพนี้มีนักศึกษาพม่าแม่อยู่ด้วย 2 คนคือ นายชอลิและนายเทียนเนียง ซึ่งมาทำหน้าที่เป็นครูสอนเด็ก ๑ให้กับกะเหรี่ยงแดง"

"ในเรื่องการเมืองภายในประเทศพม่า ทางรัฐบาลของกระเรนนี้นี้ไม่ไปรวมเลือกตั้งกับรัฐบาลพม่าเพราะเป็นคนละรัฐกันมีอิสระและปกครองด้วยตนเอง ความวุ่นวายในรัฐบาลพม่าเกิดจากกลุ่มทหารและนักการเมืองที่แย่งชิงอำนาจกันเอง ทำให้เกิดผลกระทบต่อชนกลุ่มน้อย เช่นกะเหรี่ยงแดง กะเหรี่ยงขาว มอญ ไทใหญ่ ฯลฯ ส่วนกะเหรี่ยงขาวนั้นมีเชื้อชาติเดียวกันกับกะเหรี่ยง แต่มีความสัมพันธ์ด้วยกันในฐานะเป็นพันธมิตรร่วมในสงครามต่อสู้กับพม่า"

อนึ่ง ผู้ลี้ภัยที่เข้ามาอยู่ที่นี่บางส่วนได้ออกไปหาแรงงานทำในอำเภอขุนยวม และในอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน บ้างเพื่อเป็นรายได้มาจุนเจือภายในครอบครัว นายมุ่งเมืองสามารถพูดภาษาไทยได้พอสมควรและพูดภาษาอังกฤษได้ดี ผู้สัมภาษณ์ได้ถ่ายรูปหมู่ร่วมกับท่านรัฐมนตรีและชาวกะเหรี่ยง (คะยา) ๗ ที่หมู่บ้านอพยพไว้แล้ว (ภาคผนวก)

ข) สองสามีภรรยาหนุ่มสาวที่ถูกจับกุมพร้อมพวกรวม 4 คน ในข้อหาลักลอบเข้าเมืองฯ ถูกจับกุมเมื่อวันที่ 21 มกราคม 2537 บริเวณท่าจอดรถยนต์โดยสารตำบลขุนยวม อำเภอขุนยวม ให้การสารภาพว่าตั้งใจจะเข้ามาหางานทำเป็นคนงานรับจ้างในงานก่อสร้างบ้านพักครูในอำเภอขุนยวม

นายเอ อายุ 20 ปี เชื้อชาติไทยใหญ่ ได้เรียนหนังสือที่วัดต่างตอง อำเภอตองยี จบชั้น 3 เคยถูกพม่าจับไปเป็นลูกหาบอยู่ 2 เดือน และหลบหนีออกมาได้และพบกับ น.ส.คำ อายุ 16 ปี ที่อำเภอตองยีจึงซื้อด้วยเงินเป็นจำนวน 3,000 จี๊ต จากนั้นจึงชวนเพื่อนอีก 2 คน เดินทางเข้ามาทำงานทำในอำเภอขุนยวมเพราะได้รู้ข่าวจากเพื่อนที่อาศัยอยู่ก่อนแล้วโดยนัดหมายให้มาพบกันที่ท่ารถเมล์แต่ถูกจับกุมเสียก่อน

"สาเหตุที่ลักลอบเข้ามาทำงานในอำเภอขุนยวม เนื่องจากทางฝ่ายชายหลบหนีจากการถูกเกณฑ์ไปเป็นลูกหาบอาวุธสงครามให้กับฝ่ายพม่าที่สู้รบกันเป็นประจำ และหากรอดตายก็จะไม่ได้ค่าตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้นหรือถ้ามีเงิน 1,000 จี๊ตได้ตัวก็ได้รับการยกเว้นไปเป็นลูกหาบในช่วงหนึ่งเท่านั้น ส่วนคนอื่นจะต้องถูกบังคับไปเป็นลูกหาบแทนที่ตนทั้ง 4 คน อยู่บ้านเดียวกันที่อำเภอตองยี จังหวัดตองยี ประเทศพม่า อาชีพเดิมทำนาและรับจ้างทั่วไปได้ค่าแรงวันละ 50 จี๊ต ซึ่งไม่พอจ่ายค่าภาษีแทนครอบครัวให้กับทหารพม่า"

(ด.ต. วีระพล บุญพิทักษ์ เจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.อ.ขุนยวม, ล่ามแปล)

ค) กลุ่มแรงงาน เชื้อชาติไทยใหญ่ที่หน่วยจัดการต้นน้ำ (สวนป่า) ที่ 254 หมู่ 2 ตำบลแม่อุคอ อำเภอขุนยวม (เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2537)

นายจายน้อง อายุ 34 ปี เชื้อชาติไทยใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ บ้านเดิมอยู่ที่บ้านกลาง ตำบลแม่สะนาม อำเภอแม่แจ้ะ จังหวัดดอยแก้ว ประเทศพม่า มีอาชีพรับจ้างทำไร่ทำนา ได้ค่าแรงวันละ 30 จี๊ต (6 บาท) ได้หลบหนีเข้ามาในขุนยวมทางบ้านห้วยต้นนุ่น ตำบลแม่เงา โดยเดินทางมาพร้อมกับเพื่อนและมาสมัครเป็นลูกจ้างอยู่ที่สวนป่าแห่งนี้ 5 ปีแล้ว เหตุที่อพยพเข้ามาเนื่องจากทั้งทหารพม่าและกะเหรี่ยงจะไล่จับตัวไปแบกหามสัมภาระ เช่น ลูกปืนและเสบียงอาหาร เพื่อต่อสู้กัน นายจายน้องต้องการอยู่ในอำเภอขุนยวมตลอดไปเพราะปลอดภัยและมีงานให้ทำ

นายคำ อายุ 23 ปี เชื้อชาติไทยใหญ่ ได้หลบหนีเข้ามาพร้อมกับภรรยาชื่อ นางหม่อง ลูกคนโตอายุ 8 ปี เกิดที่พม่า และอีก 3 คน เกิดในอำเภอขุนยวม บ้านเดิมอยู่บ้านแม่แจ้ะ จังหวัดดอยแก้ว ประเทศพม่า มีอาชีพรับจ้างทำนา เมื่ออายุ

15 ปี พม่าเรียกไปเกณฑ์ทหารจนกระทั่งอายุ 18 ปี ได้หลบหนีมาอยู่กับฝ่ายกะเหรี่ยงแดง และได้เคยรบกันทหารพม่า ทั้งพม่าและกะเหรี่ยงไม่มีเงินเดือนให้ แต่กะเหรี่ยงได้ให้อาหารและเลี้ยงดูครอบครัวเท่านั้น

"ตนไม่สามารถทนต่อสถานการณ์สงครามได้ เพราะเกรงว่าจะถูกทหารพม่าบุกมาฆ่าในวันใดวันหนึ่ง จึงชวนครอบครัวหนีเข้ามาทางบ้านแก่นฟ้า ซึ่งเป็นช่องทางทำไม้ ตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน แล้วเดินทางมายังอำเภอขุนยวม โดยรู้ว่าพรรคพวกของตนมาทำงานที่สวนป่า ตำบลแม่อุคอ ขณะนี้อาศัยอยู่ 4 ปีแล้ว ได้ค่าจ้างวันละ 45 บาท นับถือศาสนาพุทธ ไม่ขอกลับไปบ้านเดิมเพราะไม่มีที่อยู่"

นางศรีพร (ได้ใช้ชื่อเป็นไทย) อายุ 25 ปี เชื้อชาติไทยใหญ่ บ้านเดิมอยู่บ้านคะยา จังหวัดดอยก่อ ประเทศพม่า อาศัยเดิมบลูกกล้วยและทำนา ได้หลบหนีออกมาพร้อมกับสามีทางช่องบ้านห้วยต้นนุ่น ตำบลแม่เงา อำเภอขุนยวม โดยเดินทางด้วยเท้าประมาณ 5 วัน

"เหตุที่หลบหนีเนื่องจากมีการต่อสู้กันระหว่างทหารพม่าและกะเหรี่ยงหลายครั้ง เกรงว่าจะได้รับอันตราย อีกทั้งทหารพม่าได้เรียกเก็บภาษีจากการทำนาแต่ละครั้ง โดยขอแบ่งข้าวเปลือก 4 ถังจาก 10 ถัง และต้องเสียเงินอีก ถ้าสามีไม่ต้องการไปเป็นลูกหาบให้พม่า ตนและสามีได้รู้ว่าเข้ามาในขุนยวมแล้วหางานทำได้ จึงได้มาสมัครเป็นลูกจ้างปลูกสวนป่าและอยู่มา 10 ปีแล้ว โดยได้รับค่าจ้างวันละ 45 บาท และทางสวนป่าได้จัดที่อยู่อาศัยเป็นกระท่อมให้อยู่รวมกัน ตนและครอบครัวไม่ขอกลับไปภูมิลำเนาเดิม ขออยู่ในขุนยวมตลอดไป ถ้าพบกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลจะเดินหลบหรือเข้าไปซ่อนตัวในป่า และหากถูกจับตัวก็จะเดินทางกลับมาอยู่อีก"

ผู้ศึกษาได้ยกตัวอย่าง 3 ราย จากการสัมภาษณ์ 10 ราย และสามารถ
ใช้ภาษาไทยเป็นสื่อได้เพราะชาวไทยใหญ่กลุ่มนี้เข้ามาอาศัยอยู่นานแล้ว แต่คำพูดบาง
คำไม่ชัดเจนให้นายบุญธรรม หัวหน้าคนงานสวนป่าช่วยอธิบายให้อีกทอดหนึ่ง (ภาพถ่าย
ในภาคผนวก)

กลุ่มแรงงานทำสวนดอกไม้ หมู่ที่ 1 ตำบลขุนยวม อำเภอขุนยวม (เมื่อ
วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2537)

นางจี อายุ 30 ปี เชื้อชาติไทยใหญ่ บ้านเดิมอยู่ที่บ้านน้ำปู ตำบลอึ่ง
หนองฮี อำเภอน้ำจาง จังหวัดลำปาง มีลูกชาย 1 คน อายุ 11 ปี อยู่ที่พม่ากับน้อง
ชาย ปัจจุบันเลิกกับสามีแล้วและได้เดินทางเข้ามาหางานทำ โดยเข้ามาทางบ้านไม้ลัน
กิ่งอำเภอปางมะผ้า โดยผ่านเขตของขุนสามศรีจ้างปลูกดอกไม้ 5 เดือนแล้ว ได้ค่า
จ้างวันละ 50 บาท

"รู้จักชื่อเสียงของนายพลเนวิน หัวหน้าทหารพม่ามาก่อน
การเก็บภาษีกำนันหรือหัวหน้าหมู่บ้านจะเป็นตัวแทนให้กับ
ทหารพม่าในการเก็บภาษีเป็นปี โดยแบ่งข้าวเปลือกปีละ
1 ควาย เท่ากับ 1.5 ถัง ตนได้รับค่าจ้างจากการทำนา
วันละ 30 จ้าต (เท่ากับ 6 บาท) ซึ่งสามารถซื้อถ้วยเดียว
และข้าวแกงที่มีขายอยู่ในเมืองใหญ่ได้ 3 จานเท่านั้น และ
สาเหตุที่เข้ามาเพื่อต้องการหางานทำ และเมื่อได้เงินแล้ว
จะกลับไปเยี่ยมบ้านและให้เงินแก่ลูก"

"วิธีการเอาเงินเข้าพม่า จะต้องเอาเงินไทยไปแลก
ที่อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เช่น ที่ร้านโรมพีหรือไป
แลกที่ขุนสาม แต่บางคนก็ไม่เอาเงินเข้าพม่า แต่ซื้อสาย
สร้อยคอทองคำติดตัวไป โดยซ่อนเร้นและนำไปขายใน
เมืองใหญ่ ๆ ของพม่า"

นางนูน อายุ 17 ปี เชื้อชาติไทยใหญ่ เป็นคนบ้านเดียวกับนางจี
และได้เดินทางมาภายหลัง เนื่องจากนางจีได้ชักชวนให้มาอยู่ด้วย โดยนางจีเล่าให้
ฟังว่า

"มีงานให้ทำ ได้ค่าแรงมากกว่าที่พม่า 6 เท่า มีที่อยู่อาศัย
เจ้าหน้าที่บ้านเมืองไทยไม่ทำร้ายคนไทยใหญ่ แต่ถ้าพบเห็น
ให้เดินหลบหนีไปก่อน ตนได้มาเป็นลูกจ้าง 4 เดือนแล้ว
ได้ค่าจ้างวันละ 50 บาท เหตุที่ตัดสินใจเดินทางมาตามคำ
ชักชวนเนื่องจากอยู่ที่จังหวัดลพบุรี ประเทศพม่า นั้น
ชีวิตจะไม่มีความดีขึ้นและอดอยาก นางนุญให้สัมภาษณ์ว่า
เมื่อเก็บเงินได้บ้างแล้วจะส่งไปให้พ่อแม่ใช้ และเสียภาษี
ให้แก่อทหารพม่า ขณะนี้ได้พบและชอบพอกับนายยาจิง
คนเชื้อชาติไทยใหญ่ด้วยกัน ซึ่งมาเป็นลูกจ้างที่ฟาร์มเลี้ยง
ไก่ในอำเภอขุนยวมนี้ ตนและพรรคพวกนับถือศาสนาพุทธ
และจะเข้าร่วมในประเพณีต่าง ๆ กับชาวไทยใหญ่ในท้องถิ่นนี้"

นายห่วนนะ อายุ 28 ปี เชื้อชาติไทยใหญ่ มีพี่น้อง 3 คน อยู่บ้านน้ำบู่
ตำบลอึ้งหนองอิ อำเภอป่าจาง จังหวัดลพบุรี หลบหนีเข้ามาอยู่แม่ฮ่องสอน 1 ปี
แล้ว โดยเข้ามาทางบ้านไม้ลัน กิ่งอำเภอปางมะผ้า โดยผ่านดินแดนขุนสา มีอาชีพ
เดิมที่พม่าทำนาทำไร่ ได้ค่าจ้างวันละ 30 จ๊าด และถูกเก็บภาษีปีละ 60 จ๊าด กับ
1 ควาย (ข้าวเปลือก 1.5 ถัง) ซึ่งงานปัจจุบันทำงานอยู่ที่สวนดอกไม้ ได้ค่าจ้างวัน
ละ 50 บาท พรุ่งนี้จะรวบรวมเงินที่ทำงานได้เอาไปให้พ่อแม่ที่พม่า และจะกลับมา
ทำงานที่อำเภอขุนยวมอีก ส่วนการเกณฑ์ไปหาบเสียบียงให้แก่อทหารพม่า นายห่วนนะยิน
ยอมเสียเงิน 600 จ๊าดต่อ 2 เดือน ถ้ายังอยู่ในพม่าต่อไป นายห่วนนะให้การว่า

"ที่หมู่บ้านไม่มีโรงพยาบาลและอนามัย หากเจ็บป่วยจะ
ใช้แพทย์โบราณและซื้อยากินเอง ถ้าไม่หายก็ตายไป
ตนอยากมีบัตรประจำตัวเป็นคนไทย เพราะมีอิสระมาก"

นายยาจิง อายุ 19 ปี เชื้อชาติไทยใหญ่ การศึกษานวชเณรเรียนกับ
วัด ได้ธรรมศึกษาชั้น 2 เป็นภาษาไทยใหญ่ มีพี่น้อง 7 คน บ้านเดิมอยู่อำเภอลพบุรี
จังหวัดลพบุรี รับจ้างทำนาได้ค่าแรงวันละ 30 จ๊าด ทางครอบครัวถูกทหารพม่า
เก็บภาษีหลังคาเรือนละ 1 ควายต่อปี โดยให้กำนันหรือหัวหน้าหมู่บ้านเป็นผู้รวบรวม
นายยาจิงได้หลบหนีออกนอกประเทศเพราะจะถูกเกณฑ์ไปแบกเสียบียงให้กับกองทัพพม่า
ปัจจุบันได้อาศัยอยู่ที่ฟาร์มไก่ของนายชื้น ที่อำเภอขุนยวม โดยได้เงินเดือน ๆ ละ

800 บาท และได้มาอยู่ 3 เดือนแล้ว นายยาจึงได้เดินทางเข้ามาแม่ฮ่องสอนทางบ้านไม้สั่น กิ่งอำเภอปางมะผ้า ปัจจุบันได้อยู่กินกับนางนูนที่อำเภอขุนยวม ที่จังหวัด ลายคำ ไม่มีทีวี ไม่มีหนังสือพิมพ์

ผู้สัมภาษณ์ได้ขอให้ นางรังสี อรรถวรรณ เจ้าของสวนดอกไม้ช่วย เป็นล่ามแปลให้ และได้ถ่ายภาพประกอบไว้ (ภาคผนวก)

นางยาแอ อายุ 19 ปี เชื้อชาติไทยใหญ่ มีภูมิลำเนาอยู่ที่บ้านหาด จังหวัดลาเคอ ไม่ได้เรียนหนังสือ แต่งงานเมื่ออายุ 16 ปี มีบุตรชาย 1 คน ขณะนี้อายุ 2 ขวบ อยู่กับแม่ ส่วนสามีเป็นชาวไทยใหญ่ สัญชาติพม่า ทำงานอยู่ที่โรงพยาบาลของจังหวัด ได้รับเงินเดือน ๆ ละ 1,000 จ๊าด แต่เอาไปเล่นการพนันและกินเหล้า จึงต้องแยกทางกัน นางยาแอเข้ามาเป็นลูกจ้างอยู่ในร้านขายอาหารแห่งหนึ่งในอำเภอขุนยวมเป็นเวลา 3 เดือนแล้ว โดยมีญาติที่อำเภอขุนยวมได้ชักชวนมา โดยได้รับค่าจ้างเดือนละ 800 บาท และค่าทิบอีกเดือนละประมาณ 400 บาท ตั้งใจว่าจะลางานไป 7 วัน เพื่อนำเงินไปให้แม่และลูกชายที่พม่า เสร็จธุระแล้วจะกลับมาทำงานต่อและมีความประสงค์จะไปทำงานที่จังหวัด เชียงใหม่ ถ้าสามารถเดินทางไปได้ นางยาแอกล่าวต่อไปอีกว่า

"ที่จังหวัดลาเคอของพม่า มีเขตติดต่อกับรัฐฉานของชนเผ่า ดังนั้นผู้ชายในหมู่บ้านจึงต้องหลบหนีจากการเกณฑ์ไปเป็นลูกหาบทั้งของพม่าและชนเผ่า รวมทั้งต้องเสียภาษีให้แก่อั้ง 2 ฝ่ายคือ ฝ่ายทหารพม่าจะเก็บเดือนละ 250 จ๊าด และชนเผ่าจะเก็บเดือนละ 250 จ๊าด เหมือนกัน"

นายอุ่นนะ อายุ 20 ปี เชื้อชาติไทยใหญ่ มีภูมิลำเนาอยู่ที่บ้านอุ่นเล้า อำเภอบ้านหาด จังหวัดลาเคอ มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ได้ค่าแรงวันละ 50 จ๊าด หลบหนีออกจากพม่าเพราะกลัวถูกเกณฑ์ไปเป็นลูกหาบ จึงลักลอบเข้ามาทำงานทำในจังหวัดแม่ฮ่องสอน แต่ทราบว่ามีการกวาดต้อนมาทำงานก่อสร้างที่อำเภอขุนยวม จึงตามมาและที่ต้องการทำงานทำเพราะจะส่งเงินไปให้ครอบครัวที่บ้าน เพื่อเสียภาษีให้กับรัฐบาล มิฉะนั้นครอบครัวและพ่อแม่จะถูกข่มเหงจากทหารพม่า นายอุ่นนะได้ค่าจ้างเป็นกรรมกรวันละ 70 บาท ทำงานตั้งแต่ 8.00-17.00 น. และให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับสิทธิของพลเมืองว่า

"ทางรัฐบาลพม่าไม่ยอมให้ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร เนื่องจากเป็นคนเชื้อชาติอื่น ไม่ใช่พม่าแท้ แต่ทหารให้โอกาสเลือกตั้งหัวหน้าหมู่บ้านที่ตนอาศัยอยู่ได้เท่านั้น โดยการเรียกมาประชุมแล้วยกมือให้คะแนน"

นายอุ้นนะได้เล่าต่อไปอีกว่า

"เคยเห็นนางออง ซาน ซู จี ในโทรทัศน์จากบ้านของข้าราชการซึ่งประกาศว่าเป็นนายกแล้วถูกจับไปขัง"

นางจี อายุ 35 ปี อยู่บ้านน้ำจาง อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ได้พาลูกชายหลบหนีออกจากพม่าและใช้ชีวิตหลบ ๆ ซ่อน ๆ ตามหมู่บ้านต่าง ๆ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน รู้ข่าวว่าที่ขุนยวมต้องการกรมกรสร้างตึกใหญ่ จึงพาลูกชายมาด้วยและหลบนอนอยู่ในสถานที่ก่อสร้าง ได้ค่าแรงต่ำกว่าผู้ชาย 5 บาท นางจีได้เล่าถึงพฤติกรรมของทหารและตำรวจในภูมิภาคนี้ของตนเองว่า

"ทหารจะใหญ่กว่าทางฝ่ายอำเภอ ถ้าทางฝ่ายเจ้าหน้าที่อำเภอทำผิด ทหารจะจับมามัดมือแล้วทุบตีต่อหน้าของประชาชน ส่วนตำรวจของพม่าจะข่มขู่และเรียกร้องเอาพืชผักของชาวบ้านมากินกับเหล้าทุกวัน โดยสลับบ้านกันจนครบ ถ้าบ้านใดไม่ให้จะเอาปืนจี้และทุบตี"

นางเล่าต่อไปอีกว่า

"สถานีตำรวจพม่าตามชนบทก็เหมือนกับที่อำเภอขุนยวมนี้ แต่สกปรกและมีรถยนต์เก่า ๆ อยู่คันเดียว ตำรวจแต่งเครื่องแบบสีก็เหมือนกัน แต่ทำตัวเหมือนนักเลง และเดินเมากกลางถนน"

ผู้สัมภาษณ์ถามเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนราษฎรของประเศพม่า นางจีเล่าว่า

"พวกไทยใหญ่ไม่มีสิทธิไปเลือกตั้งและทางอำเภอก็ไม่จัดให้มีการเลือกตั้ง"

(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2537 โดยล่ามเป็นคนไทยใหญ่ในอำเภอขุนยวม และขอปกปิดชื่อ)

ง) การสัมภาษณ์กลุ่มพระสงฆ์

เนื่องจากผู้วิจัยต้องการศึกษาประเด็นนี้ให้ลึกซึ้ง เพื่อช่วยเสริมความรู้ ความเข้าใจให้ถูกต้องและกว้างขวางมากขึ้น และเนื่องจากผู้ทำการศึกษาวิจัยได้ ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในท้องที่ที่กำหนดประเด็นที่จะต้องศึกษา จึงต้องเข้าร่วมในกิจกรรม ทางศาสนาอันเป็นประเพณีตามท้องถิ่น อันเป็นนโยบายหนึ่งของงานมวลชนสัมพันธ์ของ กรมตำรวจ และในการนี้ ผู้วิจัยจำเป็นต้องสนทนากับพระสงฆ์ตามวัดต่าง ๆ จึงต้องมีการสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้าสองต่อสอง และเป็นกลุ่มเพื่อจะได้ข้อเท็จจริง เพิ่มเติมนอกเหนือไปจากเอกสารต่าง ๆ ที่ค้นคว้า

แต่เนื่องจากพระและสามเณรจำนวนมากยังไม่สามารถเข้าใจและพูดภาษาไทย จึงจำเป็นต้องใช้ล่ามแปลภาษาไทยให้อีกชั้นหนึ่ง

พระและสามเณรที่วัดหางปอน หมู่ที่ 3 ตำบลเมืองปอน อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งมีพระเป็นเจ้าอาวาส 1 รูป และสามเณร 11 รูป

พระวิชัย วรรณสาคร อายุ 42 ปี เชื้อชาติไทยใหญ่ สัญชาติพม่า ซึ่งเป็นเจ้าอาวาสวัดหางปอนในปัจจุบัน บ้านเดิมอยู่ที่บ้านรัตนขาน ตำบลเมืองยู อำเภอเมือง จังหวัดลาเซียว ประเทศพม่า ในขณะที่เป็นสมณเพศได้เดินทางเข้ามาสู่ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อปี 2524 ได้ศึกษาดำรงภาษาไทยและศึกษาดรรชนีวิทยของไทยจนสำเร็จเป็นนักธรรมโท และได้เดินทางมาตั้งเป็นสำนักสงฆ์ขึ้น ณ ที่แห่งนี้ โดยราษฎรตำบลเมืองปอนซึ่งมีเชื้อชาติไทยใหญ่มากให้การสนับสนุนงานในพิธีทางศาสนาจะสวดมนต์เป็นภาษาไทยใหญ่ โดยใช้อักษรบาลีของพม่าในการอ่าน

"อาตมารู้จักชื่อเสียงของนายพลเนวินและพฤติกรรมทางการเมืองที่กระทำต่อประชาชนไปในทางลบพอสมควร ทหารได้ข่มเหงราษฎรนานาประการ เช่น ยึดสัตว์เลี้ยง และแบ่งส่วนข้าวสารไปจากราษฎรโดยถือว่าเป็นการเก็บภาษีข้าวของรัฐบาล เมื่อตนได้มาอาศัยอยู่ที่อำเภอขุนยวมก็ได้รับฟังข่าวสารมาจากทางบ้านว่า เมื่อปี 2531 และปี 2533 รัฐบาลทหารพม่าชุดใหม่ได้กวาดล้าง เช่นฆ่านักศึกษาประชาชน และพระสงฆ์ หนักยิ่งขึ้นกว่าเดิม ทำให้มีผู้ที่อพยพไปยังมณฑลยูนนาน ประเทศจีนและประเทศไทย"

พระวิชัยให้สัมภาษณ์ต่อไปว่า

"การศึกษาทางธรรมวินัยของศาสนาพุทธานพม่า มีอยู่ 4 ชั้น ชั้นที่ 4 เป็นการศึกษาธรรมจริยะชั้นสูงสุด ซึ่งเรียกว่า มหา ซึ่งเปรียบเทียบกับชั้นนักธรรมเอก เท่านั้น และถ้าจะเรียนสูงต่อจากนี้จะต้องเข้ามหาวิทยาลัยของพม่า โดยเทียบของไทยจากชั้นเปรียญ -1 ถึงเปรียญ 9 สำหรับการศึกษาระดับประชาชนทั่วไปมีตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 10 จากนั้นก็เข้าเรียนต่อมหาวิทยาลัย แต่พระวิชัยได้เรียนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และได้บวชเป็นพระ ณ ที่วัดโตนขาน เป็นต้นมา"

สามเณรบิงยา (นามสกุลไม่มี) อายุ 17 ปี มีพี่น้อง 3 คน สำเร็จธรรมะชั้นที่ 2 วัดบ้านกลาง หมู่บ้านเชียงยาว ตำบลเชียงยาว อำเภอปางศิขล ใกล้เคียงมณฑลยูนนานของจีน

"ตนกับพวกได้เดินทางโดยรถยนต์จากบ้านเกิดผ่านเขตแดนรัฐฉานของขุนสามมายังเขตแดนไทยทางด้านหัวเมืองแม่ฮ่องสอน คืออำเภอปางมะผ้า โดยใช้เวลาประมาณ 7-8 วัน โดยจะทยอยเข้ามาเป็นกลุ่ม ๆ ละ 2-3 คน สามเณรเหล่านี้จะบวชตั้งแต่อายุน้อย เนื่องจากบิดามารดาเกรงว่าลูกชายจะถูกจับเอาไปชนสัมภาระต่าง ๆ ให้กับกองทัพพม่า สามเณรทั้งหมดเป็นเชื้อชาติไทยใหญ่ซึ่งมีเชื้อสายไปทางจีนของมณฑลยูนนานมากกว่ากลุ่มอื่น"

"เหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่และทหารพม่ากระทำต่อครอบครัวและชาวบ้านอื่น ๆ เท่าที่สามเณรทั้งหลายได้พบเห็นมาคือจะยึดเงินเท่าที่ค้นพบตามอำเภอใจและตามฐานะของความเป็นอยู่ จะเก็บภาษีโดยแบ่งข้าวสารที่มีอยู่ไปจำนวนครึ่งหนึ่ง ส่วนสัตว์เลี้ยง เช่น หมู เป็ด ไก่ วัว ควายจะถูกต้อนเอาไปหมด หากผู้ใดขัดขืนจะถูกทหารทำร้ายเอาจนบาดเจ็บ ส่วนผู้หญิงสาวก็พยายามจะรับแต่งงานไปทั้งหมด เพราะบางครั้ง

ทหารจะเอาตัวไปทำงานและข่มขืน ส่วนพวกคนหนุ่มที่ไม่ทำนาหรือมีงานทำก็จะหลบหนีไปยังมณฑลยูนาน ประเทศจีน เพราะเกรงว่าจะถูกจับตัวไปเป็นลูกหาบ ด้วยความยากจนของครอบครัวและการถูกบังคับต่าง ๆ พระทั้งหลายจึงหลบหนีเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ขณะนี้ได้อยู่ที่อำเภอขุนยวมมาแล้วเป็นเวลา 8 เดือน และอยากอยู่ต่อเพราะเจ้าหน้าที่บ้านเมืองไม่เคยข่มเหงรังแก"

สามเฒ่าให้การสัมภาษณ์ต่อไปว่า

"ที่บ้านมีโทรทัศน์ของรัฐบาลพม่าอยู่ 1 ช่อง และมีหนังสือพิมพ์ของรัฐบาลอยู่ 2 ฉบับ เมื่อมาอาศัยอยู่อำเภอขุนยวมก็ไม่ได้ติดต่อหรือทราบข่าวคราวจากทางครอบครัวอีกเลย"

นายพิบูล เขาวเรศ อายุ 58 ปี เชื้อชาติไทยใหญ่ สัญชาติไทย ตำแหน่งกำนันตำบลเมืองปอน อำเภอขุนยวม ทำหน้าที่ล่ามแปลภาษาไทยใหญ่ให้กับผู้วิจัย (วันที่ 7 มีนาคม 2537)

วัดคำจัน หมู่ที่ 1 ตำบลขุนยวม อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน สัมภาษณ์พระ 1 รูป และเฒ่า 4 รูป โดยพระครูอนุสรณ์ รัตนคุณ เจ้าอาวาส ทำหน้าที่เป็นล่ามแปลภาษาไทยใหญ่เป็นภาษาไทย

พระขัตติยะ เดิมชื่อน มอนเครือ อายุ 21 ปี เชื้อชาติไทยใหญ่ สัญชาติพม่า มีพี่น้อง 3 คน สำเร็จธรรมศึกษาชั้นที่ 1 จากพม่า และได้เข้ามาอยู่ที่วัดคำจันนี้ ได้ 6 ปีแล้ว จึงสามารถพูดและฟังภาษาไทยได้บ้าง

สามเฒ่าบ้นดี (นามสกุลไม่มี) เชื้อชาติไทยใหญ่ สัญชาติพม่า มีพี่น้อง 4 คน จบธรรมศึกษาชั้นที่ 1 จากพม่า ครอบครัวมีอาชีพรับจ้างปลูกหัวกระเทียมและทำไร่ ไร่ค่าจ้างวันละ 40 จีตหรือเท่ากับ 8 บาทของไทย

สามเฒ่าชุนันตะ อายุ 15 ปี เชื้อชาติไทยใหญ่ มีพี่น้อง 4 คน จบธรรมศึกษาชั้นปีที่ 1 จากพม่า

สามเณรชอติปาละ อายุ 19 ปี เชื้อชาติไทยใหญ่ เป็นบุตรคนเดียวของครอบครัว จบธรรมศึกษาชั้นปีที่ 2 จากพม่า

สามเณรกำหรั่งตะ อายุ 16 ปี เชื้อชาติไทยใหญ่ มีพี่น้อง 3 คน ชาย 2 หญิง 1 จบธรรมศึกษาชั้นปีที่ 2 จากพม่า

จากการสัมภาษณ์พระและเณรที่วัดนี้ได้ความว่า พระชัตติยะ (ตั้งชื่อเป็นไทย) ได้ชักชวนสามเณรอีก 4 รูป ที่มีเชื้อชาติไทยใหญ่เหมือนกันและมีที่อยู่อาศัยบ้านเดียวกันคือ ทั้งหมดอาศัยอยู่ที่บ้านเต็งคือบ้านที่เกิด อำเภอทาด จังหวัดลาวเคลอ ให้หลบภัยมาอยู่ในประเทศไทย เนื่องจากไม่ชอบระบอบการปกครองของพม่า ไม่ชอบทหารพม่าที่กดขี่ข่มเหงเอาทรัพย์สินเงินทอง เสบียงอาหาร และเกณฑ์ชาวบ้านที่เป็นผู้ชายไปเป็นลูกหาบให้กับทหารพม่า ข่มขืนกระทำชำเราชาวบ้านที่เป็นหญิงสาว และอาหารการกินยากลำบาก ไม่มีงานทำ เพราะไม่มีผู้จ้างทำงาน

"ทหารพม่าได้มาเก็บภาษีเป็นเงินเดือนละ 200 จ้าตหรือเท่ากับ 40 บาทของไทย แต่ถ้าบ้านใดไม่มีเงินให้ก็จะเก็บสมทบไปถึงเดือนหน้า หรือถ้าไม่มีเงินจะต้องแบ่งปันข้าวสารและสัตว์เลี้ยงให้แก่ทหารพม่าที่คุมอยู่ที่อำเภอบ้านท่านั้น ภาษีดังกล่าวพม่าเรียกว่า "เก็บซ่อน" และเนื่องจากความยากจนของครอบครัวจึงได้อาศัยผ้าเหลืองของศาสนาพุทธเดินทางมาอาศัยอยู่ตามวัดของอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน สำหรับเณรชุตนี้ได้มาอาศัยอยู่ที่วัดนี้เป็นเวลา 6 เดือนแล้ว"

สัมภาษณ์พระครูอนุสส์ รัตนคุณ อายุ 46 ปี ซึ่งเป็นเจ้าอาวาสอยู่วัดคำในมา 3 ปีแล้ว เป็นคนเชื้อชาติไทยใหญ่ สัญชาติไทย ได้ความว่า

"ตัวท่านเองก็ไม่ขัดข้องที่จะมีสามเณรมาอยู่ด้วย เพราะจะเอาไว้ใช้พึ่งพาทางด้านแรงงาน ประณินับตรรับใช้และช่วยเหลือในกิจการของศาสนา ซึ่งทางวัดขาดแคลนแรงงานจากสามเณรของไทย เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการได้มีข้อกำหนดการขยายภาคการศึกษาภาคบังคับของเยาวชน"

พระศรีทนต์แดง ชื่อเต็ม ชุ่น อุ่น นีะ อายุ 34 ปี เกิดที่บ้านหนองหลวง ตำบลหนองฮี อำเภอเมืองบึง จังหวัดดอยแหลม มีพี่น้อง 5 คน จบการศึกษาชั้น ประถมปีที่ 4 ครองคร้าทางบ้านทำนาทำไร่ ปลูกหอม กระเทียม ถั่วเหลือง และมีที่นาเป็นของตนเอง เมื่ออายุ 20 ปี ได้เดินทางเข้ามาทางบ้านเปียงหลวง กิ่งอำเภอ เวียงแหง อำเภอเชียงดาว โดยมาขอบวชเป็นพระอยู่ที่วัดเปียงหลวง เพื่อต้องการ เข้ามามีชีวิตอยู่ในประเทศไทยและได้ขอเจ้าอาวาสประจำอยู่ที่วัดต่อแพ ตำบลแม่เงา อำเภอขุนยวม แห่งนี้มา 5 ปีแล้ว สามารถฟังและพูดภาษาไทยได้เล็กน้อย

"อาตมาหลีกเลี่ยงความยากจนและความต้องการอิสรภาพในชีวิต เพราะทรัพย์สินและผลผลิตที่หาได้จะถูกหัวหน้าทหารที่ปกครอง อำเภอเรียกเก็บ โดยให้ผู้หยงบ้านเป็นผู้รวบรวมส่งให้ การปกครองที่ทหารมีต่อประชาชน ถ้าประชาชนกระทำผิดกฎข้อ บังคับ เช่น ลักขโมยจะถูกนำตัวไปทำร้ายทรมาน ถ้าทำความผิด ร้ายแรงจะถูกนำตัวไปยังทိုင်ต่อหน้าประชาชน จากสาเหตุ หลายอย่างดังกล่าว ตัวอาตมาจึงต้องยอมบวชเป็นพระ เพื่อ เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย โดยไม่ถูกจับกุมจากเจ้าหน้าที่ ฝ่ายไทย และมีความต้องการอยากพบเห็นความเจริญที่ดีกว่า ในบ้านเกิดเมืองนอนของตน"

พระกมล กลหิรัญ อายุ 30 ปี ตำแหน่งรองเจ้าอาวาสวัดต่อแพ ทำหน้าที่เป็นล่ามแปลให้กับผู้วิจัย (9 มีนาคม 2537)

การสัมภาษณ์ที่ได้จากงานสนาสนานี้ เริ่มตั้งแต่เดือนมกราคมจนถึงเดือน มีนาคม 2537 เนื่องจากผู้ศึกษาเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจอยู่ในพื้นที่ที่ทำการวิจัย และถ้า หากผู้ถูกสัมภาษณ์รู้สถานะหน้าที่การงานของผู้ที่จะมาสัมภาษณ์แล้ว อาจจะหลบหนีหรือ ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นที่อิสระได้ ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงต้องปฏิบัติตนในลักษณะต่าง ๆ ที่เหมือนบุคลุชนธรรมดาทั่วไป โดยเฉพาะกลุ่มแรงงานเถื่อนทั้งหลายที่ลักลอบเข้ามา ในอำเภอขุนยวม การสัมภาษณ์แต่ละรายของกลุ่มซึ่งบางครั้งจะใช้เวลาประมาณ 2-3 ชั่วโมง เพื่อให้ได้ข้อคิดเห็นที่ลึกซึ้งและเป็นจริงที่สุด จึงสรุปคำสัมภาษณ์ของ กลุ่มต่าง ๆ มีสาระสำคัญดังนี้

1. กลุ่มเชื้อชาติกะเหรี่ยง ได้หลบหนีการสู้รบและต้องการเป็นรัฐอิสระ
2. นักศึกษาพม่า หลบหนีการเซ็นซ่าและระบอบสังคมนิยม
3. กลุ่มเชื้อชาติไทยใหญ่ ได้หลบหนีการถูกเกณฑ์ไปเป็นลูกหาบ การกดขี่ข่มเหงในการเรียกเก็บภาษีและความยากจน ประกอบกับได้รับรู้ข่าวสารจากพวกพ้องว่าในอำเภอขุนยวมมีงานให้ทำและมีความเป็นอิสระในการดำรงชีพพอสมควร
4. กลุ่มภิกษุสามเณร ได้อาศัยศาสนาพุทธเป็นเกราะกำบังจากการถูกเกณฑ์ไปเป็นลูกหาบ แต่ความยากจนบีบบังคับทำให้อำนาจต้องเข้ามาอาศัยอยู่ในวัดไทยใหญ่ในอำเภอขุนยวม เพื่อต้องการความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและต้องการรู้ภาษาไทย

ความเห็นของผู้ศึกษา

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนของผู้ลี้ภัยเข้ามาเมืองสฤษดิ์ชาติพม่ากลุ่มต่าง ๆ ที่เข้ามาอยู่ในอำเภอขุนยวมแล้วตรงกับข้อสมมติฐานในการวิจัยว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลี้ภัยเข้ามาอยู่ในอำเภอขุนยวมนั้น เกิดจากปัจจัยผลักดันภายในประเทศพม่าเป็นอันดับแรกคือ

- ระบบการเมืองและการปกครองแบบสังคมนิยมของพม่า ที่ส่งผลให้ประชาชน โดยเฉพาะชาวพม่าที่ขาดอิสระ เสรีภาพอันเป็นการบั่นทอนสิทธิมนุษยชนอันพึงมีตามหลักสากลนิยมแห่งกระแสโลกในปัจจุบัน

- ความเกลียดชังที่รัฐบาลพม่ามีต่อชนเชื้อชาติอื่น ทั้ง ๆ ที่เคยอาศัยอยู่ในดินแดนแห่งลุ่มแม่น้ำอิรวดีมาก่อน จึงได้ใช้กำลังผลักดันให้ออกนอกดินแดนของตนหรือมิฉะนั้นชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ จะต้องวางอาวุธและเข้าสวามิภักดิ์เป็นประชาชนขึ้นสองและจะต้องถูกทำลายไปจนที่สุด

- การกวาดต้อนผู้คนเชื้อชาติอื่นที่ไม่ใช่ชาวพม่าแท้ เพื่อไปเป็นลูกหาบด้านหน้าของสงครามกับชนกลุ่มน้อย เป็นสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้มีการหลบหนีเข้ามาอยู่ในอำเภอขุนยวมและพื้นที่ใกล้เคียง เป็นอันดับแรก

- เศรษฐกิจที่ตกต่ำ อันเกิดจากวิกฤตการณ์ทางการเมืองภายในประเทศเป็นผลให้พลเมืองยากจนถ้วนหน้ากัน การกดขี่ข่มเหงจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเรียกเก็บภาษีตามชอบใจ การยึดทรัพย์สินของประชาชน ทำให้อาชีพต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตและอาศัยอยู่ในพื้นที่อื่น เป็นถิ่นกำเนิด

อย่างไรก็ตาม แรงจูงใจในอำเภอขุนยวมและพื้นที่ใกล้เคียงก็เป็นตัวแปรที่สำคัญรองลงมาจากแรงผลักดันภายในประเทศพม่า ซึ่งจากการสัมภาษณ์ตัวแทนของกลุ่มต่าง ๆ สรุปได้ว่า สามารถทำงานทำได้ง่าย เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่เข้มงวด ไม่ข่มเหงรังแก อีกทั้งสามารถปรับตนให้เข้ากับสังคมในท้องถิ่นได้อย่างดี เนื่องจากมีเชื้อชาติ จารีต ประเพณี และวัฒนธรรมที่เหมือนกัน

5.5.2 กลุ่มข้าราชการ

ผู้ศึกษาจำเป็นต้องรวบรวมข้อมูลสถิติ เป็นปัจจุบันและถูกต้องจากหน่วยงานของทางราชการ เช่น จากที่ว่าการอำเภอขุนยวม จากกำนันผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ เพื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ รวมทั้งต้องการทราบทัศนคติในเรื่องการลักลอบเข้าเมืองของคนสัญชาติพม่า เพื่อทราบแนวความคิดและผลกระทบต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอำเภอขุนยวมในอนาคตข้างหน้า

นายทวี วีระสมิทธิ์ นายอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้ข้อมูลเพื่อเป็นแนวศึกษาว่า การลักลอบเข้ามาอยู่ในอำเภอขุนยวมของคนสัญชาติพม่า เนื่องจากหลบหนีการเกณฑ์ไปเป็นลูกหาบของทหารพม่า เพื่อปราบปรามชนกลุ่มน้อย ก่อรบกวนความยากจนอัตคัดขาดแคลนทางเศรษฐกิจของประชาชน รวมทั้งผู้อพยพที่มีเชื้อสาย ขนบธรรมเนียมประเพณีที่คล้ายคลึงกันทำให้เกิดการผสมกลมกลืนกับคนพื้นเมืองในอำเภอขุนยวม จากสาเหตุดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ความมั่นคงทางชายแดนและการกระทำความผิดกฎหมาย เพื่อให้ได้มาจนวนิธีการต่าง ๆ

เนื่องจากชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนติดต่อกับพม่ายาวกว่า 300 กิโลเมตร มีสภาพเป็นภูเขาสูง ป่าทึบ การป้องกันการลักลอบเข้า-ออกในทางปฏิบัติจึงเป็นไปได้ยาก จึงมีข้อเสนอแนะว่าในการออกตรวจตามบริเวณแนวชายแดนไทย-พม่า

"ควรมอบภารกิจให้กับตำรวจตระเวนชายแดนกึ่งหน่วยทหารพรานเป็นผู้ดูแล ส่วนข้าราชการในพื้นที่ควรรักษาวิธีการควบคุมโดยจัดทำทะเบียนเพื่อสะดวกในการเรียกมารายงานตัวเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อรอการผลักดันต่อไป

นอกจากนี้ควรจัดอบรมกลุ่มพลังต่าง ๆ ที่ให้ความร่วมมือ
กันทางราชการในการส่งข้อมูลข่าวสาร รายงานพฤติกรรม
ต่าง ๆ ของผู้หลบหนีเข้าเมือง ทั้งนี้ทางภาครัฐบาลควร
สนับสนุนงบประมาณพิเศษในการดำเนินงานดังกล่าว"
(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2537)

นายต่อพงษ์ พิริยะมานพ ปลัดอำเภอฝ่ายกิจการพิเศษอำเภอขนอม
มีหน้าที่โดยตรงในด้านความมั่นคงด้านชายแดนไทย-พม่าให้สัมภาษณ์ว่า ครอบครัว
กะเหรี่ยงกลุ่มคะยาเข้ามาอยู่ในเขตบ้านทรายขาวหมู่ที่ 5 ตำบลขนอม โดยอ้างว่า
หลบหนีการสู้รบกับทหารพม่า ซึ่งในความเป็นจริงแล้วเป็นกลุ่มกองกำลังแนวหลังสนับสนุน
แนวหน้าซึ่งตั้งอยู่ในเขตพม่า ซึ่งเรียกว่ากองกำลัง 99 มีนายพล บี ทุ เป็นผู้
บัญชาการฐาน ๗ จุดนี้เป็นกองกำลังที่สกัดกั้นทหารพม่าที่มุ่งหน้ามาจากจังหวัด
ดอยก๋อในเขตพม่า

ครอบครัวกะเหรี่ยงแดงนี้ จากการสำรวจเมื่อเดือนมีนาคม 2537 ที่
ผ่านมามีจำนวนถึง 1,600 คน และขณะนี้มีจำนวนเพิ่มขึ้นอีกประมาณ 320 คน โดย
อพยพจากบ้านสามแลบ ตำบลแม่คง อำเภอแม่สะเรียง สาเหตุเนื่องจากกลุ่มกะเหรี่ยง
ขาว (KNU) และกองกำลังดาวแดง (คอมมิวนิสต์พม่า) ฆ่าพองที่กลุ่ม NGO เข้ามา
ช่วยเหลือและให้การสนับสนุนเฉพาะกลุ่มกะเหรี่ยงแดงเท่านั้น จึงได้ร่วมกันขับไล่ให้
มารวมอยู่ที่อำเภอขนอม

ส่วนการดำรงชีวิตของกลุ่มกะเหรี่ยงกลุ่มคะยา อาศัยปัจจัยทางเศรษฐกิจ
จากการขอรับความช่วยเหลือจากกลุ่ม NGO ของประเทศนอร์เวย์ในรูปแบบสหพันธ์
นอร์เวย์-พม่า โดยกลุ่มนี้มุ่งเน้นให้ความช่วยเหลือทางด้านเวชภัณฑ์ยารักษาโรค
ตลอดจนข้าวปลาอาหารและยังขอรับความช่วยเหลือจากองค์กร IRC (Inter-
national Rescue Committee) ซึ่งช่วยเหลือจากด้านสาธารณสุขโรค เช่น
สุษาทิบาล ท่อส่งน้ำใช้ทั่วบริเวณ และยารักษาโรค นอกจากนี้กลุ่มกะเหรี่ยง (คะยา)
ยังมีรายได้จากผู้เข้าไปทำไม้ในเขตพม่าโดยให้การคุ้มครองและผ่านเขตควบคุม

อนึ่ง กองกำลังกะเหรี่ยง (KNPP)²¹ มักมองไม่เห็นความสำคัญของประเทศไทยเนื่องจากมีกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ที่เข้ามาช่วยเหลือหนุนหลังอยู่ ถ้ารัฐบาลทำรุนแรงไปกลุ่มองค์กรต่าง ๆ (NGO) จะเป็นกระบอกเสียงว่าประเทศไทยไร้มนุษยธรรม ซึ่งทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ไม่มั่นใจในการปฏิบัติงาน เพราะแต่ละครั้งปฏิบัติมักจะมีปัญหาพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์บ่อย ๆ และต้องชี้แจงไปยังกระทรวงการต่างประเทศ อีกทั้งคำสั่งของหน่วยเหนือไม่แน่ชัดมีลักษณะคลุมเครือทำให้ผู้ปฏิบัติตัดสินใจยาก และการปฏิบัติงานของหน่วยต่าง ๆ มีกฎระเบียบข้อบังคับที่ยังขัดแย้งกันอยู่ ทำให้กลุ่มกะเหรี่ยงที่มาอยู่รวมทั้งผู้ลี้ภัยเข้าเมืองลี้ภัยชาตินิยมกลุ่มอื่น ๆ ก็มีโอกาสใช้ช่องว่างนี้เป็นแนวป้องกันตนเองจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ราชการ

ปลัดฝ่ายกิจการพิเศษได้เสนอแนะว่า

"สมควรจะให้ผลักดันกลุ่มกำลังดังกล่าวออกไปจากประเทศไทยทั้งหมด สาเหตุเนื่องจากเกิดการกระทบกระทั่งกับราษฎรไทย ซึ่งอาศัยอยู่ใกล้บริเวณดังกล่าว และยังมีปัญหาด้านการต่างประเทศที่ประเทศพม่าไม่ยอมเชื่อถือประเทศไทย โดยอ้างว่าไทยยังให้ความช่วยเหลือชนกลุ่มน้อยอยู่ ซึ่งโดยความเป็นจริงแล้วเป็นข้ออ้างของฝ่ายพม่าเพื่อเลิกล้มสัญญาต่าง ๆ ที่ทำไว้กับพ่อค้าไทยและต้องการทำสัญญาใหม่ เก็บระบบภาษีใหม่ โดยจะเพิ่มภาษีให้สูงขึ้น ซึ่งประเทศพม่ายังมีการเก็บภาษีตามใจมากกว่าที่จะเป็นไปตามระบบ"

(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2537)

นายศุภชัย พรหมรังษี รัชการสารสาธิตสุชอำเภอนุยม ๑ ให้สัมภาษณ์ว่าได้เกิดปัญหาจากผู้อพยพเข้ามาใหม่ของชนกลุ่มน้อยในเรื่องการแพร่ขยายเชื้อโรคที่กำลังระบาดมากอยู่ในขณะนี้คือ ไข้มาเลเรียและโรคอุจจาระร่วง นอกจากนี้ทางราชการจะต้องเพิ่มภาระทางด้านบริการแล้วยังต้องเสนองบประมาณเพิ่มเติมจากหน่วยเหนืออีก เพราะจะนำพาหามาสู่คนไทยมากขึ้น

²¹ KNPP : Kalen National Progress Party (Gen. B.To.)

สาเหตุอีกอย่างหนึ่งที่มีการแพร่เชื้อได้รวดเร็ว เนื่องจากผู้ป่วยที่ไม่มีสัญชาติไทยมีอาการของโรคกำเริบรุนแรงและไม่สามารถนำส่งโรงพยาบาลประจำอำเภอหรือโรงพยาบาลประจำจังหวัดได้เพราะเกรงจะถูกจับกุมตัว จึงเสนอแนะให้รัฐบาลทำการผลักดันกลุ่มกองกำลังต่าง ๆ ออกจากอำเภอขุนยวม (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2537)

นายนิพนธ์ คำพา อายุ 53 ปี ปัจจุบันเป็นปลัดจังหวัดแม่ฮ่องสอน อดีตนายอำเภอเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ถูกทหารพม่าจับตัวไปเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2535

"เนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยในพม่า และภาวะของเศรษฐกิจที่ไม่ดี ทำให้คนสัญชาติพม่าล้นหลามเข้ามาอยู่ในอำเภอขุนยวม และในจังหวัดแม่ฮ่องสอน เมื่อเข้ามาอยู่แล้วมีความสะดวกสบาย มีความสงบมากกว่าอยู่ในพม่า จึงไม่ต้องการถูกผลักดันกลับ และบางกลุ่มเริ่มเรียกร้องขอสัญชาติไทย บางคนแต่งงานอยู่กินกับคนไทยทำให้อับตราได้สัญชาติไทย ผลกระทบที่เกิดขึ้นคือพื้นที่ป่าถูกทำลายเพื่อปลูกบ้าน ทำไร่ เกิดการแพร่เชื้อมาเลเซียและแยงงานคนไทย"

นายนิพนธ์ คำพา ได้ให้ข้อเสนอแนะต่อบริษัทปัจจุบันของรัฐบาลว่า "คนต่างด้าวสัญชาติพม่าที่หลบหนีเข้ามาควรแยกกลุ่ม ถ้าเป็นชาวบ้านธรรมดาที่สมควรที่จะผ่อนผันให้อยู่โดยทำบัตรทะเบียนไว้ ส่วนชนกลุ่มน้อยที่หลบหนีเข้ามาทั้งหมดลักษณะครอบครัวของกองกำลังก็ควรใช้มาตรการผลักดันโดยเด็ดขาดให้จริงจัง มิฉะนั้นจะเพิ่มจำนวนมาก โดยเฉพาะกะเหรี่ยงคะยาเริ่มปะปนขอทำบัตรทะเบียนประวัติอยู่ในกลุ่มบุคคลขั้นที่สูงซึ่งจะเป็นปัญหาในอนาคต"

และจากประสบการณ์ที่รับราชการในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมานานจึงรู้ว่ารัฐบาลพม่ายังคงคงใจจับทำที่ของรัฐบาลไทยที่ให้อยู่อาศัยกับชนกลุ่มน้อยตามแนวชายแดน ดังนั้นการเจรจาในเรื่องการเมืองและการค้าจึงไม่ก้าวหน้า (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2537)

5.5.3 สัมภาษณ์กลุ่มผู้นำหมู่บ้าน

นายอมร ศรีเมือง อายุ 50 ปี เป็นกำนันตำบลขุนยวมมาแล้ว 5 ปี
ให้สัมภาษณ์ว่า

" เพราะชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ ไม่ลงรอยกับรัฐบาลพม่า จึง
ได้ลักลอบเข้ามาแย่งอาชีพคนในท้องถิ่นและรับจ้างตัดไม้ทำลาย
ป่า ใช้ไฟฟ้าจับปลา แอบมาไล่ฆ่าฟันวัวควายของชาวบ้าน และ
นำเชื้อมาเลเรียมาเผยแพร่"

กำนันตำบลขุนยวมต้องการให้เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายปราบปรามโดยเคร่งครัด
และผลักดันออกให้หมด โดยเสนอแนะให้มีการประชาสัมพันธ์ให้กับราษฎรในท้องถิ่น
ไม่ยอมรับคนต่างด้าวเข้าทำงานซึ่งเป็นการทำลายความมั่นคงของชาติ

"แต่เนื่องจากประชาชนทั้ง 2 ประเทศ มีเชื้อสายเป็นชาติ
พี่น้องกัน มีประเพณีที่เหมือนกัน จึงอยากให้มีการเปิดจุดผ่อน
ปรนผ่านแดนเข้า-ออกทางด้านอำเภอขุนยวม"
(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2537)

นายสมคิด เพ็ญศรี อายุ 37 ปี เป็นกำนันตำบลแม่เงามาแล้ว 4 ปี
ให้สัมภาษณ์ว่า

"ผู้ลักลอบเข้าเมืองสัญชาติพม่าชายที่มีอายุระหว่าง 15-40 ปี
จะหลบหนีการถูกเกณฑ์ไปเป็นลูกทาสและเข้ามาในตำบลแม่เงา
เป็นอันดับแรก เมื่อเข้ามาแล้วก็สร้างปัญหาต่าง ๆ เช่น
เป็นต้นเหตุของการแพร่กระจายของเชื้อมาเลเรียและยาเสพติด
(ฝิ่น) มาสู่ท้องถิ่น

เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2537 กำนันสมคิดได้ขอร้องหน่วยราชการต่าง ๆ
ได้ให้ความช่วยเหลือช่วยเหลือให้ชาวไทยใหญ่จำนวน 50 คน ซึ่งเดินทางมาจากบ้านน้ำ
มาง อำเภอแม่เงา จังหวัดดอยก่อ ประเทศพม่า มาร่วมประเพณีปอยส่างลองกับที่
น้องที่วัดต่อแพ หมู่ที่ 1 ตำบลแม่เงา เป็นเวลา 4 วัน แล้วจะเดินทางกลับ

ส่วนนโยบายการควบคุมป้องกันและปราบปรามของทางราชการขณะนี้
กำนันเห็นดีอยู่แล้วไม่ต้องแก้ไขและขอให้มีการเปิดจุดผ่านแดน เพื่อแลกเปลี่ยนสินค้า
และการไปมาหาสู่กันง่ายขึ้น

กำนันสมคิดได้ให้การข่าวว่า ขณะนี้กลุ่มดาวแดง (คอมมิวนิสต์ของพม่า)
ได้ยอมเข้ากับฝ่ายรัฐบาลแล้ว โดยขอแลกเปลี่ยนเงื่อนไขว่าทหารพม่าควรดเก็บ
ภาษีจากพวกราษฎรชนบทที่ยากจน (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2537)

นายพิบูลย์ เขาวเรศ อายุ 57 ปี เป็นกำนันตำบลเมืองปอนตั้งแต่ปี
2527-ปัจจุบัน

"ชาวไทยใหญ่และกะเหรี่ยงสัญชาติพม่าที่มาอยู่ในตำบลเมือง
ปอนตั้งแต่ปี 2515 นั้น ควรอนุญาตให้อาศัยอยู่ต่อไปเพราะ
อยู่มานานแล้วจนเป็นเครือญาติพี่น้องกัน ส่วนผู้ที่เข้ามาใน
ปัจจุบันนี้มีปัญหาเรื่องยาเสพติด รวมทั้งพระภิกษุสามเณร
ที่มาจากภาคเหนือของพม่าควรขับไล่ออกไป เพราะบางคน
มาแสวงหาผลประโยชน์โดยเอาสิ่งของที่ชาวบ้านมากวាយ
ไปแอบขายแล้วส่งเงินกลับไปบ้าน"

กำนันให้ข้อเสนอแนะว่า ควรเพิ่มมาตรการทางกฎหมายให้หนักขึ้นเพราะ
ศาลจะปรับแล้วปล่อยตัว ทำให้ผู้ลักลอบเข้าเมืองไม่เข็ดหลาบและเดินทางเข้ามา
อาศัยในตำบลเมืองปอนอีก (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2537)

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กำนันทั้ง 6 ตำบล ในอำเภอขุนยวมแล้ว แต่ได้ยกตัว
อย่างคำสัมภาษณ์กำนันเพียง 3 ตำบล เนื่องจากมีคนต่างด้าวเชื้อชาติไทยใหญ่และ
กะเหรี่ยงอาศัยอยู่มาก อีกทั้งได้ก่อปัญหาในเรื่องยาเสพติด การแพร่ขยายเชื้อ
มาเลเรียและการตัดไม้ทำลายป่าอย่างรวดเร็ว โดยสรุปแล้วในความคิดเห็นและข้อ
เสนอแนะของผู้นำหมู่บ้านเหล่านี้มีความสอดคล้องกันในเรื่องขอผ่อนปรนให้คนต่างด้าว
ที่อพยพเข้ามาอยู่ก่อนปี 2519 ให้อยู่อาศัยต่อไป และขอเปิดช่องทางเข้า-ออกทาง
ด่านชายแดนไทย-พม่า เพื่อแลกเปลี่ยนสินค้าและไปมาหาสู่กันในฐานะที่ประชาชนทั้ง
2 ประเทศมีเชื้อชาติ ศาสนา ภาษาและประเพณีที่เหมือนกันและต้องการให้เจ้าหน้าที่
ของรัฐบาลใช้มาตรการที่เข้มงวด รวมทั้งใช้มาตรการทางกฎหมายที่รุนแรงต่อผู้ลัก

ลอบเข้ามาภายหลังที่ได้เข้า ๆ ออก ๆ โดยไม่มีหลักแหล่งที่แน่นอนและไม่สามารถควบคุมได้ อันเป็นสาเหตุแห่งการแพร่ระบาดของยาเสพติดและเชื้อมาเลเรีย อีกทั้งขอให้หน่วยราชการทำการผลักดันชนกลุ่มน้อยที่อพยพเข้ามาอยู่อำเภอขุนยวมในปัจจุบันนี้ และนับวันจะทวีการเข้ามาอยู่มากขึ้นจนเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของชาติ แต่อย่างไรก็ตาม บางท่านก็เห็นว่ามาตรการของทางรัฐบาลที่ใช้อยู่ในขณะนี้ก็เหมาะสมแล้ว เพราะมีการอะลุ่มอะหล่วยต่อผู้หลบหนีเข้าเมืองในอำเภอขุนยวม

5.5.4 สัมภาษณ์กลุ่มผู้ประกอบการค้าและการเกษตรกรรม

นายรังษี อรรถวรรณา อายุ 52 ปี เจ้าของสวนดอกไม้ตำบลขุนยวม ให้สัมภาษณ์ว่า

"ได้ทราบสาเหตุของการเข้ามาขายแรงงานของลูกจ้างชาวไทยใหญ่ สันนิษฐานว่า ส่วนใหญ่ได้หลบหนีจากการเกณฑ์ไปเป็นลูกหาบและหลบหนีการเรียกเก็บภาษีของพม่า ลูกจ้างเหล่านี้จะทำงานดีกว่าคนไทยเพราะ เมื่ออยู่ที่ภูมิลำเนาเดิมก็รับจ้างทำไร่ทำสวนอยู่ก่อนแล้ว จึงมีความอดทนและทำงานตั้งแต่ 8.00-17.00 น. แต่จะมีปัญหาในเรื่องเอาเงินไทยออกไปนอกประเทศ และการติดต่อทางเชื้อมาเลเรีย ส่วนปัญหาอื่น ๆ ไม่มี"

ส่วนข้อเสนอแนะต่อภาครัฐบาลในภาพกว้าง ๆ นั้น ผู้สัมภาษณ์กล่าวว่า "รัฐบาลควรผ่อนผันให้คนสันนิษฐานว่า เข้ามาขายแรงงาน โดยออกเป็นระเบียบข้อบังคับอะไรก็ได้ เพื่อความสบายใจของผู้ประกอบการโดยไม่ผิดกฎหมาย (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2537)

นายชื่น วิมลสุข อายุ 64 ปี เจ้าของกิจการฟาร์มไก่ตำบลขุนยวมได้ให้สัมภาษณ์คล้ายคลึงกับนายรังษีและเพิ่มเติมว่า

" ขณะนี้เงินพื้นที่อำเภอขุนยวมได้อาศัยคนสัญชาติพม่าเป็นแรงงานหลัก เนื่องจากคนในพื้นที่หาจ้างงานยาก ส่วนวิธีการเข้าทำงานและออกจากงานจะมีการติดต่อแลกเปลี่ยนแทนกันระหว่างพวกพ้องเดียวกัน"

(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2537)

นายสงบ มาน้อย อายุ 45 ปี อาชีพเกษตรกร เจ้าของฟาร์มหมูในตำบลขุนยวม อำเภอขุนยวม ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

"ผู้ที่เข้ามาทำงานจะมีอายุระหว่าง 30-40 ปี ถ้าเป็นชายจะหลบหนีจากการเป็นลูกหาบและหนีความยากจนด้วย ผลกระทบต่อปัญหานี้นอกจากเงินตรารั่วไหลไปนอกประเทศแล้ว ปัญหาอื่น ๆ ยังไม่ปรากฏ แต่มีส่วนดีในภาคเกษตรกรรมคือมีการว่าจ้างแรงงานได้ถูกทำให้อาชีพของเกษตรกรของอำเภอขุนยวมสามารถทรงตัวอยู่ได้ ข้อเสนอแนะต่อนโยบายของรัฐบาลคือควรให้ความช่วยเหลือโดยอนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามาทำงานได้โดยถูกต้องตามกฎหมาย"

(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2537)

ความเห็นของผู้ศึกษา เนื่องจากผลผลิตทางเกษตรกรรมเป็นพื้นฐานอาชีพของราษฎรอำเภอขุนยวม รวมทั้งพื้นที่ใกล้เคียง ถ้าผลผลิตได้กำไรเกษตรกรก็สามารถเลี้ยงตัวเองได้ ทำให้มีกำลังใจและทวงแหนแผ่นดินไทย การใช้จ่ายแรงงานจากชาวพม่าโดยจ้างงานในราคาต่ำกว่าค่าแรงงานไทยครึ่งหนึ่งโดยไม่เกี่ยวกับเวลาจึงมีแนวโน้มสูงขึ้น ผู้ให้สัมภาษณ์หลายท่านมีความเห็นตรงกันในเรื่องการใช้จ่ายแรงงานเกินชั่วคราวเพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณและเวลา แม้กระทั่งงานของภาครัฐบาลหลายแห่งยังใช้จ่ายแรงงานจากพม่า เช่นการก่อสร้างสถานีจ่ายไฟฟ้าที่อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน การก่อสร้างงานพัฒนาชนบท การสร้างอาคารบ้านพักครู ฯลฯ ในอำเภอขุนยวม เป็นต้น

อาภรณ์ โภคสกุล²² กล่าวว่า

"... โดยเฉพาะพม่าเข้ามาอยู่ในไทยมากถึง 300,000 คน ซึ่ง ตม. ไม่สามารถกวาดล้างได้จริงจึงเนื่องจากติดขัดในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ติดขัดในนโยบายของ สมช. กองทัพและฝ่ายปกครอง จนต้องแอบยอมรับกันว่า หาก ตม. จับกุมกวาดล้างชาวพม่าขณะนี้ จะกระทบกระเทือนถึงหลายด้านคืออุตสาหกรรมประมงก็ขาดลูกเรือ ที่ชัดเจนคือการก่อสร้างสนามกีฬารัชชภิเษกที่เชียงใหม่ ล้วนแต่เป็นแรงงานชาวพม่าทั้งนั้น จึงทำให้การทำงานของ ตม. ต้องผ่อนปรนตามความจำเป็นของหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายกระทบในด้านต่าง ๆ อย่างไม่รู้ตัว ตม. เองก็ยังมีอุปสรรคสำคัญคือ ไม่มีกำลังเจ้าหน้าที่พอที่จะรับมือกับคนต่างด้าวผิดกฎหมายในไทย..."

5.5.5 สัมภาษณ์บุคคลที่น่าสนใจ

นายศักดิ์ชัย สุภาษา อายุ 38 ปี ตำแหน่ง เป็นประธานสภาจังหวัดแม่ฮ่องสอน

"พม่ากดขี่ข่มเหงชายไทยใหญ่และกะเหรี่ยง จึงได้พากันหลบหนีเข้ามาในเมืองไทย ประกอบกับอำเภอขุนยวมมีความสงบร่มเย็น ประชาชนมีความสัมพันธ์แบบชาติพี่น้อง มีประเพณีและภาษาเดียวกัน ทำให้คนสัญชาติม้าเดินทางเข้ามาอาศัยอยู่ ส่วนนโยบายของรัฐบาลในปัจจุบันนี้ก็ถือว่าเหมาะสมดีแล้ว เพราะมีการยึดหยุ่นรวมทั้งความต้องการแรงงานที่หายากในพื้นที่ รัฐบาลควรเปิดจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าและการท่องเที่ยวด้านชายแดนอำเภอขุนยวม แต่ก็จะต้องเกิดผลกระทบในเรื่องการทำลายพื้นที่ป่าเพื่ออยู่อาศัยและเพาะปลูก"

(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2537)

²² อาภรณ์ โภคสกุล. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (สัปดาห์ที่ 1) วันที่ 29 เมษายน 2537.

นายวิโรม อินทสโร ผู้พิพากษาศาลจังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้กระทำผิดฐานเข้าเมืองโดยไม่ได้รับอนุญาตและอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งพอจะแบ่งกลุ่มของผู้กระทำผิดออกได้ดังนี้

1. กลุ่มผู้กระทำความผิดสัญชาติพม่าที่เข้ามาหางานทำเนื่องจากประเทศพม่ายากจนขึ้นแค้น การเข้ามาในประเทศไทยโดยไม่ได้เข้าทางด่านที่เจ้าพนักงานได้จัดไว้และอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตนั้น ผู้กระทำความผิดเข้ามาเพื่อต้องการมีอาชีพและเลี้ยงตัวเองให้อยู่รอด การลงโทษจำคุกไม่ใช่ว่าเป็นหนทางแก้ไขมิให้ผู้กระทำความผิดเหล่านี้เข้ามาในประเทศไทยได้ ปัจจุบันได้มีการลงโทษจำคุกและปรับโดยจำคุกนั้นให้รอการลงโทษไว้ ซึ่งหลังจากที่ศาลพิพากษาแล้วผู้กระทำความผิดส่วนมากประมาณ 99 % ไม่มีเงินที่จะชำระค่าปรับจึงต้องถูกกักขังแทนค่าปรับ ก่อให้เกิดภาระแก่ทางราชการที่จะต้องเลี้ยงดูผู้ต้องขังแทนค่าปรับเหล่านั้นด้วย อย่างไรก็ตามการลงโทษเท่าที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันนี้เป็นการเหมาะสมแล้ว

2. กลุ่มผู้กระทำความผิดที่เข้ามาพร้อมกับกระทำความผิดอย่างอื่นด้วย เช่น นำยาเสพติดเข้ามาในประเทศไทย เป็นต้น เช่นนี้พนักงานอัยการก็จะฟ้องรวมเข้ามาในสำนวนที่เป็นการกระทำความผิดที่มีโทษหนักอยู่แล้ว ดังนั้น การที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองโดยการลงโทษจำคุกและปรับ แล้วรอการลงโทษนั้นจึงไม่จำเป็น แต่เห็นควรให้ทำการกำหนดมาตรฐานในการลงโทษจำคุกให้น้อยลงกว่าที่ลงโทษจำคุกและปรับแล้วรอการลงโทษ

3. กลุ่มบุคคลสัญชาติพม่า ซึ่งหลบหนีเข้ามาและมีหลักแหล่งถาวรอยู่แล้วในประเทศไทย ภายหลังถูกจับกุมได้เนื่องจากกระทำความผิดอย่างอื่น ผู้กระทำความผิดเข้ามาแล้วจะอยู่ตามป่าเขา หลบซ่อนการจับกุมของเจ้าพนักงาน บางคนอยู่เป็นเวลา 10-20 ปีก็มี หากไม่ปรากฏว่ามีการกระทำความผิดอย่างอื่น ก็มีได้มีการจับกุมผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองสำหรับผู้กระทำความผิดกลุ่มนี้ แต่เมื่อบุคคลกลุ่มนี้ไปกระทำความผิดตามกฎหมายอื่นจึงจะมีการสอบสวน และนำผู้กระทำความผิดเหล่านี้มาลงโทษตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองฐานอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต

ส่วนดุลยพินิจในการลงโทษความผิดตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองที่
เหมาะสมกับยุคปัจจุบัน

" การลงโทษผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองสำหรับศาลจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้น เห็นว่าเป็นวิธีการที่ยังผู้กระทำความผิดมิให้เข้ามาในราชอาณาจักรไทยได้แต่เพียงบางส่วนเท่านั้น แต่การลงโทษผู้กระทำความผิดมิใช่เป็นแนวทางแก้ไขมิให้คนต่างด้ายสัญชาติพม่าเข้ามาในประเทศไทยได้ การปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจที่จะต้องสอดส่องดูแลและจับกุมผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองอย่างจริงจังต่างหากที่จะป้องกันแก้ไขผู้กระทำความผิดเหล่านี้ได้ ซึ่งเท่าที่ทราบปัจจุบันนี้ทางราชการยังไม่ได้มีการผลักดันผู้กระทำความผิดหลังจากที่ศาลได้มีคำพิพากษาแล้วอย่างชัดเจน ผู้กระทำความผิดบางส่วนซึ่งเป็นลูกจ้างภายหลังจากที่ได้ชำระค่าปรับแล้วก็ได้กลับไปอยู่กับนายจ้างตามเดิม บางส่วนก็ปล่อยให้เดินทางกลับออกไปตามทางที่เข้ามา อาจจะเป็นเพราะทางราชการไม่มีงบประมาณที่จะจัดสรรใช้ในการผลักดันผู้กระทำความผิดเหล่านี้ออกไป หรือไม่มีเจ้าหน้าที่เพียงพอที่จะทำงานและการเดินทางเข้าออกระหว่างประเทศเองก็ไม่สะดวก ซึ่งแท้ที่จริงแล้วสภาพการณ์ที่เป็นอยู่นี้ย่อมเป็นเครื่องป้องกันผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองมิให้เข้ามาได้เป็นอย่างดี ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่าดุลยพินิจในการลงโทษผู้กระทำความผิดที่กำหนดไว้แล้วนั้น สำหรับศาลจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นการเหมาะสมแล้ว" (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2537)

นายพศวัจน์ กนกนาค ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้แนวความคิดว่าในช่วงหลายปีที่ผ่านมิจนถึงปัจจุบันมีสถิติการพิจารณาความอาญาที่มีโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 6 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มีจำนวนถึง

80 % ของคดีที่เข้าสู่ศาลจังหวัดแม่ฮ่องสอนทั้งหมด ซึ่งความผิดตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ก็อยู่ในอัตราส่วนดังกล่าวนี้ด้วย และจะมีแนวโน้มสูงขึ้นประมาณ 30 % ทุก ๆ ปี แต่ศาลก็สามารถพิจารณาความได้ เพราะมีบรรทัดฐานในการพิจารณาไว้แล้ว (ในเรื่องเวลาอายุของคนต่างด้าว)

แต่การลงโทษผู้กระทำผิดก็มีแนวโน้มที่จะโทษหนักขึ้น ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองของคนสัญชาติพม่า สิ่งที่สำคัญคือทางภาครัฐบาลควรหาวิธีการควบคุมและป้องกัน การลักลอบเข้าเมืองโดยจัดตั้งองค์กรระหว่างประเทศขึ้น เพื่อประสานงานกันในการเดินทางเข้า-ออกแลกเปลี่ยนสินค้าของประชาชนทั้ง 2 ประเทศ โดยเปิดจุดผ่อนปรนขึ้นที่อำเภอขุนยวมอีกแห่งหนึ่ง ส่วนกลุ่มน้อยที่เป็นกองกำลังโดยอ้างว่าหลบหนีภัยสงครามนั้นสมควรที่ภาครัฐบาลจะดำเนินมาตรการอย่างเด็ดขาด อันจะนำมาสู่ปัญหาความมั่นคงภายในประเทศ การบุกรุกทำลายป่า ดินน้ำลำธาร และการแพร่ขยายของเชื้อมาเลเรียสู่คนไทย

ผู้วิจัยได้สอบถามว่า กรณีผู้กระทำผิดตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง มีแนวโน้มจะสูงขึ้นทุกปีนั้น สมควรที่จะตั้งศาลแขวงขึ้นอีกแห่งหนึ่งหรือไม่ นายพศวัจน กนกนาค ๑ ให้สัมภาษณ์ว่า

" เนื่องจากมีพระราชบัญญัติฯ นำวิธีพิจารณาความอาชญา ในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัด พ.ศ. 2520 โดยกำหนดไว้ในมาตรา 3

... ในท้องที่ซึ่งยังมีได้มีศาลแขวงเปิดทำการ ๑ นำวิธีพิจารณาความอาชญาตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาชญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัด สำหรับคดีอาชญาที่มีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 6 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"

ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวอีกว่า

" หากมีการจัดตั้งศาลแขวงเพิ่มเติมอีกแห่งหนึ่งแล้ว ศาลจังหวัดจะไม่มีการทำ เพราะคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลจังหวัดมีจำนวนน้อย"

แต่ขณะนี้ได้มีผู้พิพากษาเข้ามาประจำในศาลจังหวัดแม่ฮ่องสอนเพิ่มขึ้นแล้ว (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2537)

ข้อสังเกตจากการสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ ฝ่ายไทย จะมีแนวความคิดที่แตกต่างออกไป หลายท่านต้องการให้ภาครัฐบาลดำเนินการอย่างเด็ดขาด บางท่านขอให้มีการอะลุ่มอล่วย ให้มีการไปมาหาสู่กันเพราะสายสัมพันธ์ที่เหมือนกัน ส่วนกลุ่มผู้ประกอบการก็หวังเพียงแรงงานที่จ่ายค่าจ้างต่ำ แสดงให้เห็นว่านโยบายหรือมาตรการที่รัฐบาลไทยใช้อยู่ขณะนี้ยังมีช่องว่างซึ่งจะต้องหาแนวทางแก้ไขกันต่อไป

The logo of Chiang Mai University is a circular emblem. In the center is a detailed illustration of an elephant standing and facing left. Above the elephant's head is a traditional Thai decorative element, possibly a crown or a ceremonial object. The elephant is flanked by two stylized floral or sunburst motifs. The entire emblem is enclosed within a circular border. The text 'CHIANG MAI UNIVERSITY 1964' is written in a serif font along the bottom inner edge of the circle. Thai script is also visible along the top inner edge of the circle.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

5.6 ข้อมูลสถิติตัวเลขเดือนพฤษภาคมวิเคราะห์เปรียบเทียบ

สถิติการจับกุมผู้หลบหนีเข้าเมืองระหว่าง พ.ศ. 2532 - พ.ศ. 2536

สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่ลาน้อย

พ. ศ. 2532		พ. ศ. 2533		พ. ศ. 2534		พ. ศ. 2535		พ. ศ. 2536		รวม
ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
2	-	5	10	14	-	16	1	8	-	
2		15		14		17		8		56

เปรียบเทียบกับสถานีตำรวจภูธรอำเภอขนอม

พ. ศ. 2532		พ. ศ. 2533		พ. ศ. 2534		พ. ศ. 2535		พ. ศ. 2536		รวม
ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
12	1	36	2	22	3	32	14	54	6	
13		38		25		46		60		182

การจับกุมคนต่างด้าวที่ไม่ขออนุญาตเข้าเมืองของด่านตรวจคนเข้าเมืองทั้งชายและหญิง
(พ.ศ. 2532-2536)

พ. ศ. 2532		พ. ศ. 2533		พ. ศ. 2534		พ. ศ. 2535		พ. ศ. 2536		รวม
ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
ข้อมูลสูญหาย		40		180		517		523		1,260

สถิติการควบคุมการเดินทางเข้า-ออกที่ด่านตรวจคนเข้าเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

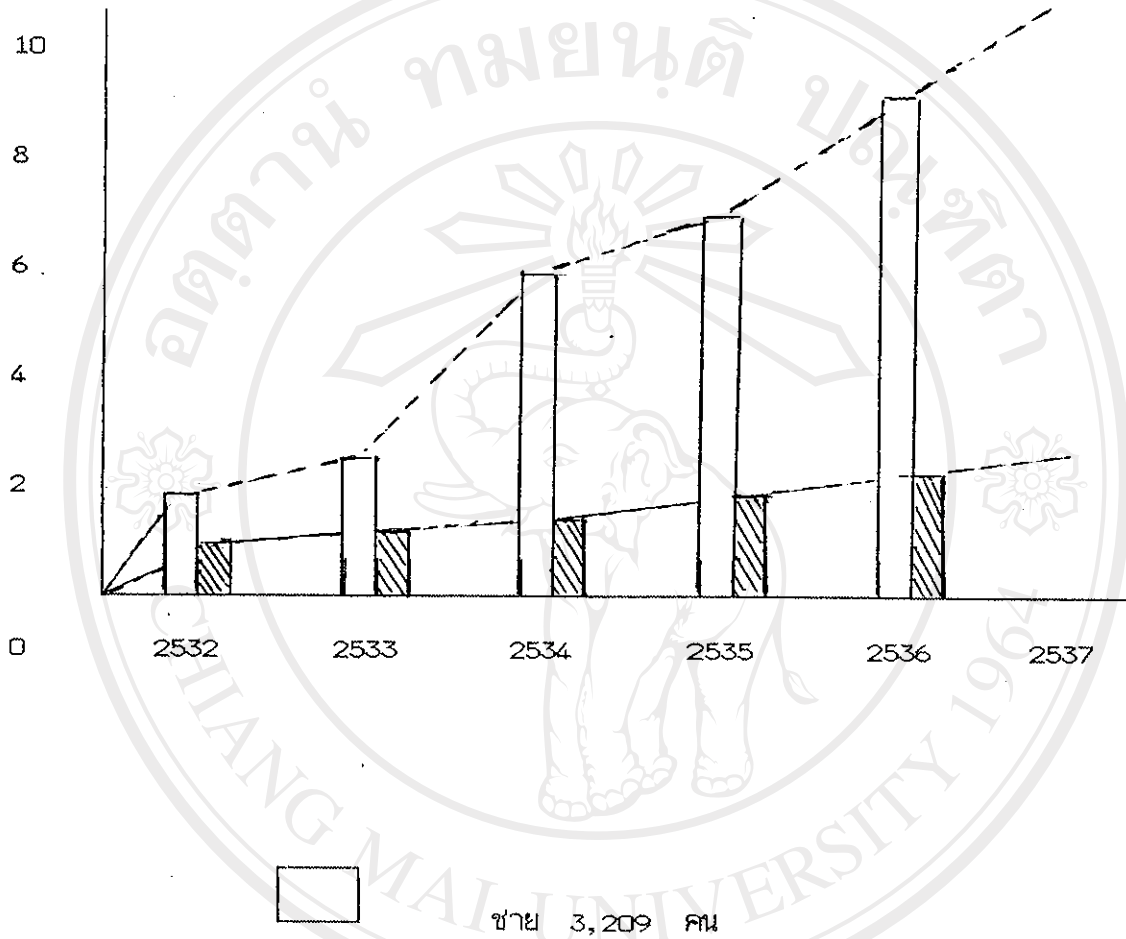
เดือน	พ. ศ. 2532	พ. ศ. 2533	พ. ศ. 2534	พ. ศ. 2535	พ. ศ. 2536
มกราคม	142	260	218	210	1,390
กุมภาพันธ์	67	180	210	310	1,550
มีนาคม	95	34	215	315	1,450
เมษายน	79	213	251	718	668
พฤษภาคม	102	218	251	596	844
มิถุนายน	98	241	165	687	1,600
กรกฎาคม	87	241	84	218	887
สิงหาคม	67	214	260	402	353
กันยายน	167	215	214	464	704
ตุลาคม	287	210	153	501	1,024
พฤศจิกายน	347	230	270	456	645
ธันวาคม	245	251	281	1,096	190**
รวม	1,783	2,507	2,572	5,973	11,305

ข้อมูลได้จาก ด.ต. พิเศษฐ์ จันทร์รักษ์ เจ้าหน้าที่ตำรวจประจำด่านตรวจคนเข้าเมืองแม่ฮ่องสอน.
มกราคม 2537.

สถิติการดำเนินคดีคนลักลอบเข้าเมืองของคนสัญชาติพม่าของศาลจังหวัดแม่ฮ่องสอน (2532-2536)

พ. ศ. 2532		พ. ศ. 2533		พ. ศ. 2534		พ. ศ. 2535		พ. ศ. 2536		หมายเหตุ
ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
281	11	377	24	692	103	822	130	1,037	171	สถิติจะเพิ่มขึ้นระหว่าง 30-40 % ของทุกปี
292		401		795		952		1,208		
										3,648

กราฟ แสดงจำนวนชาย - หญิง และอัตราส่วนของการลักลอบเข้ามาในจังหวัดแม่ฮ่องสอน
ในรอบ 5 ปี

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

จำนวนผู้ลักลอบ อัตราส่วน 1 : 100 (3,648)

All rights reserved

ข้อมูลที่ได้จากทางราชการนี้ ผู้ศึกษาได้นำตัวเลขผลการจับกุมผู้ลักลอบเข้าเมืองของคนสัญชาติพม่า ในรอบ 5 ปี (พ.ศ. 2532-2536) ของสถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่ลาไม่น้อยกับสถานีตำรวจภูธรอำเภอขุนยวม ที่มีพื้นที่ติดต่อกัน และจำนวนประชากรใกล้เคียงกันมาเปรียบเทียบซึ่งปรากฏว่าทางเจ้าหน้าที่ตำรวจอำเภอขุนยวมจับกุมได้มากกว่า 126 คน เป็นชาย 111 คน หญิง 15 คน เมื่อนำมาเทียบเป็นอัตราส่วน 85% ต่อ 12% ซึ่งสันนิษฐานได้ว่าพื้นที่ตรงข้ามกับอำเภอขุนยวม มีกองบัญชาการของชนกลุ่มน้อย (กะเหรี่ยงแดง) ปักหลักอยู่จึงทำให้มีการปะทะกับทหารพม่าหลายครั้ง การข้ามพรมแดนระหว่างไทย-พม่า สะดวกสามารถเข้ามาได้หลายทางตลอดแนว กอรับกับการขยายตัวทางภาคเกษตรกรรมในพื้นที่ซึ่งต้องการแรงงานประเภทใช้ฝีมือมาก เพื่อประหยัดต้นทุนในการผลิต

จากสถิติการจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง ปรากฏว่าในแต่ละปีมีจำนวนสูงขึ้นตามลำดับ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับคนต่างด้าวที่ได้ขออนุญาตเข้า-ออก ตามระเบียบฯ แล้ว จะมีอัตราส่วนของผู้ลักลอบเข้ามา 1:10 คน ซึ่งข้อมูลนี้จะใกล้เคียงกับการสำรวจข้อมูลคนต่างด้าวที่ปักกิ่งอยู่ในอำเภอขุนยวม โดยลักลอบเข้ามาหลังจากวันที่ 9 มีนาคม 2519 และจะเพิ่มจำนวนมากขึ้น 30% ของทุก ๆ ปี โดยดูจากสถิติการพิจารณาคดีของศาลจังหวัดแม่ฮ่องสอนในช่วง 5 ปี มีจำนวน 3,648 คน เป็นชาย 3,209 คน หญิง 439 คน เทียบเป็นอัตราส่วนร้อยละ 88% ต่อ 12% จะเห็นได้ผู้ลักลอบเข้าเมืองชายสัญชาติพม่าจะหลบหนีเข้ามามากกว่าหญิง คงเนื่องมาจากหลบหนีการถูกเกณฑ์ไปเป็นลูกหาบในการสู้รบที่ยืดเยื้อระหว่างทหารพม่ากับชนกลุ่มต่าง ๆ รอบ ๆ ชายแดน²³

อนึ่ง ข้อมูลล่าสุดในช่วงของการเข้มงวดกวาดจับกุมผู้ลักลอบเข้าเมืองในพื้นที่ของอำเภอขุนยวม ตั้งแต่ มกราคม 2537 ถึงถึงเดือนมิถุนายน 2537 (ช่วง 6 เดือน) สามารถจับกุมคนสัญชาติพม่าทั้งชาย-หญิง ได้รวม 122 คน ในขณะที่เดินทางเข้ามารับจ้างทำงานและอาศัยอยู่ในพื้นที่ทำให้สถานที่ควบคุมไม่เพียงพอ จำเป็นต้องระงับการปราบปรามไว้ชั่วคราวจนกว่าจะนำตัวส่งฟ้องศาล และจากข้อมูลการพิจารณาคดีของศาลจังหวัดแม่ฮ่องสอนในรอบ 6 เดือน ก็สูงขึ้นเช่นเดียวกันมีจำนวนผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายทั้งชาย-หญิง รวม 985 คน

²³ อ้างแล้ว. หน้า 30, 31, 65 และ 66.

พ.ต.อ.อำพล งามจิตร หัวหน้าตำรวจแม่ฮ่องสอน เปิดเผยว่า²⁴
...คนต่างด้าวที่ถูกดำเนินคดีส่วนใหญ่ยากจน เมื่อศาล
พิพากษาลงโทษแล้วไม่มีเงินชำระค่าปรับ ต้องเอาตัวเอง
จองจำแทนค่าปรับ ห้องขังซึ่งเป็นอาคาร 2 ชั้น ของ
กองกำกับการจังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถบรรจุได้เพียง
300 คน แต่ยอดเฉลี่ยสูงสุดที่เคยคุมขังมีถึง 275 คน
คิดดูว่าจะอัดแอขนาดไหน และยิ่งนานวันแนวโน้มผู้หลบ
หนีเข้าเมืองจะเพิ่มมากขึ้น..."

รองผู้บังคับการหัวหน้าตำรวจ กล่าวต่อไปอีกว่า
...สำหรับงบประมาณที่ใช้จ่ายเป็นค่าอาหารเลี้ยงดูผู้ต้องขัง
ในระหว่างถูกจองจำตกเดือนละประมาณ 80,000
บาท และหากเป็นช่วงกวาดล้างปราบปรามเข้มงวด
งบประมาณจะสูงถึงเดือนละ 200,000 บาท ซึ่งควร
เป็นหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์มากกว่าให้ตำรวจรับผิดชอบ
เรื่องการควบคุมผู้หลบหนีเข้าเมือง..."

5.7 ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์

ผู้ศึกษาได้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในพื้นที่ตั้งแต่ปี พ.ศ.2535 จึงได้เข้าร่วมใน
กิจกรรมต่าง ๆ ตามประเพณีของประชาชนในท้องถิ่น จึงได้ทราบถึงพฤติกรรมที่
แท้จริงอันเป็นเหตุจูงใจให้คนต่างด้าวสัญชาติพม่าต่างประสงค์จะเข้ามาอยู่ในอำเภอ
ขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน จากการสังเกตการณ์พบว่าประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่มีอยู่
2 เชื้อชาติคือ ชาวไทยใหญ่และกะเหรี่ยงที่มีสัญชาติไทย ชาวไทยใหญ่ได้อาศัยอยู่ใน
พื้นที่ก่อนซึ่งอยู่ในเขตชุมชนเมืองมากกว่าชาวกะเหรี่ยง

²⁴ รายงานข่าวหน้า 10. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ. วันศุกร์ที่ 10 กรกฎาคม
2536.

ความเป็นอยู่ของชาวไทยใหญ่จะมีลักษณะเรียบง่าย มีความสามัคคีใน หมู่เหล่า ยึดมั่นในประเพณีและศรัทธาในศาสนาพุทธอย่างเคร่งครัด เช่น มีประเพณี การบวชลูกแก้วของเด็กที่มีอายุระหว่าง 8 - 14 ปี ประเพณีการชกลากศพของ พระสงฆ์ผู้ใหญ่ที่มีรณะภาพ ฯลฯ ส่วนกระเหรี่ยงมีการกระจายเผ่าพันธุ์เป็นหลายพวก เท่ากระเหรี่ยงขาว กระเหรี่ยงแดง กระเหรี่ยงปะโอ ฯลฯ แต่กระเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ใน พื้นที่จะมีเผ่าพันธุ์ที่เรียกว่า กระเหรี่ยงหรือยาง ซึ่งแตกต่างกับชาวเขาเผ่าอื่น ๆ ใน ประเทศไทย ลักษณะทางสังคมของชาวกระเหรี่ยงจะรวมกันอยู่เป็นหมู่บ้านของตนเอง จะไม่ปะปนกับเชื้อชาติอื่น เว้นแต่มีความจำเป็นบางอย่าง ทั้ง 2 เชื้อชาติก็สามารถ อาศัยอยู่รวมกันได้ เช่น ในอดีตพวกกระเหรี่ยงได้ให้ที่หลบภัยแก่พวกชาวไทยใหญ่ที่ หลบหนีการ เช่นฆ่าจากกษัตริย์พม่าสมัยพระเจ้าอลองพญาเมื่อปี พ.ศ.2200 และใน ขณะนี้ในค่ายผู้พลขของกระเหรี่ยงแดงก็มีชาวไทยใหญ่อาศัยอยู่หลายครอบครัว และ บางคนมีตำแหน่งสูงในกองกำลังทหารกระเหรี่ยงอีกด้วย

จากการมีเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรมทางสังคม ตลอดจนลักษณะนิสัยในความโอบอ้อมอารีของประชาชนในอำเภอขุนยวม จึงมีส่วนจูงใจให้คนสัญชาติพม่าตัดสินใจเดินทางเข้ามาอยู่ในอำเภอขุนยวมมากขึ้น